

FORVALTNINGSPLAN

Skarvan og Roltdalen

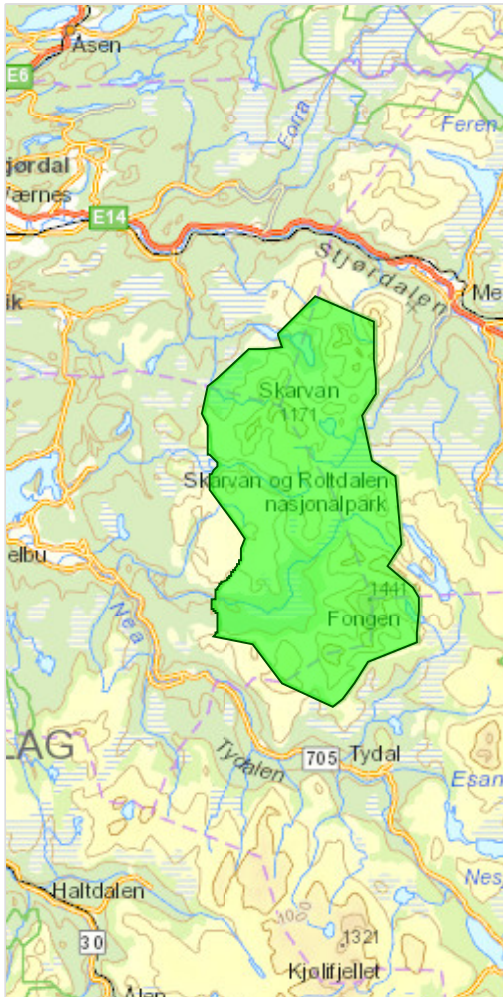
Verneområde	VV00002272
Utskriftsdato	10.02.2022
Planstatus	Intern kladd

Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen nasjonalpark og Sylan
landskapsvernområde

INNLEDNING

SKARVAN OG ROLTDALEN (VV00002272)

Godkjent av	
Oppstartsdato	
Planlagt revisjon	
Sametingskonsultasjon	
Godkjent dato	
Høringsdato	

ephorte saksnummer 2020/5693

Forvaltningsmyndighet Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen nasjonalpark og Sylan landskapsvernområde

Forvaltningsmyndighetstype Nasjonalparkstyre

Oppsyn <http://www.naturoppsyn.no/lokalkontorer/>

Fylker Trøndelag

Kommuner Stjørdal, Tydal, Meråker, Selbu

Verneform nasjonalpark

Verneplan Ikke vurdert

Vernet dato 20.02.2004

OM FORVALTNINGSPLANEN

Forskrift om vern av Skarvan og Roltdalen nasjonalpark ble fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon 20.02.2004. I §5 i forskriften heter det at det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, registrering, tilrettelegging, informasjon m.v.

Første forvaltningsplan ble utarbeidet og godkjent av Direktoratet for naturforvaltning i brev av 11.01.2008, og dette er første gangs revidering av forvaltningsplanen.

Forvaltningen av nasjonalparken skal skje ut fra en tidshorisont på 200 år.

Formålet med vernet er fastsatt i §2 i verneforskriften:

Formålet med nasjonalparken er å ta vare på et i det vesentligste urørt fjell- og skogområde typisk for regionen. Det biologiske mangfoldet med økosystemer, arter og bestander skal sikres. Det er også et formål å verne om kulturminner og sammenhengen mellom disse, særlig de kulturminnene som er knyttet til kvernsteinsdrifta.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Forvaltningsplanen skal sikre en enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi retningslinjer om bruk og brukerinteresser, informasjon, skjøtsel, tilrettelegging og andre tiltak. Forvaltningsplanen er en presisering og utdypning av verneforskriften, og gir retningslinjer for dispensasjonspraksis.

Verneforskriften med tilhørende vernekart gir rammen for utarbeidelse av forvaltningsplanen. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for utarbeidelse av forvaltningsplan.

FORVALTNINGSMYNDIGHETENS OPPGAVE

Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan er forvaltningsmyndighet for Skarvan og Roltdalen nasjonalpark. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues.

Forvaltningsmyndigheten utøver myndighet etter verneforskriften. Dette omfatter myndighet til å treffe vedtak om dispensasjon fra vernebestemmelsene.

Forvaltningsmyndigheten kan også gi utfyllende retningslinjer om forvaltning av verneområdet og om skjøtsel. Forvaltningsmyndigheten har videre ansvar for informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten om verneverdiene og vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten har som oppgave å planlegge og utføre skjøtsel i verneområdet, og å registrere og dokumentere naturverdier i området.

Forvaltningsmyndighetens handlingsrom følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for verneområdet. Verneforskriften fastsetter forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. Forvaltningsmyndigheten har i tillegg hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene i naturmangfoldloven § 48.

Forvaltningsmyndigheten kan initiere oppsyn, overvåking eller tiltak i nasjonalparken. Aktuelle aktører i forbindelse med utføring av forvaltningstiltak kan være Statens naturoppsyn (SNO), grunneier og eventuelle eksterne aktører.

De sentrale forvaltningsorganer har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen. Sentrale forvaltningsorganer er Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet.

Søknader om tillatelser eller dispensasjoner fra verneforskriften sendes til Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan. Nasjonalparkstyret har nasjonalparkforvalter(e) som ivaretar det administrative arbeidet.

Nasjonalparkforvalterne er formelt ansatt hos Statsforvalteren, mens arbeidsoppgavene utføres på vegne av nasjonalparkstyret.

TILLEGGSOPPLYSNINGER

Statens naturoppsyn (SNO) er forvaltningsmyndighetens feltapparat. SNO har en todelt tilsynsmyndighet som retter seg både mot tilsyn med naturtilstanden og menneskets atferd i naturen. Veiledning og informasjon er også en viktig del av oppgavene. Samtidig utfører SNO registrering, overvåking, tiltak og skjøtsel på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten. SNO fører kontroll med at verneforskriften og eventuelle dispensasjonsvedtak overholdes. I Skarvan og Roltdalen nasjonalpark blir det årlig inngått tjenestekjøpsavtaler mellom Fjellstyret i Selbu og Fjellstyrene i Stjørdal og Meråker og det er de fast ansatte i fjellstyrene som utfører tjenestene for SNO.

(Utdyping av andre tema i innledningen (f.eks. Sametingskonsultasjon eller oppstartsmelding)

OMRÅDEFAKTA

SKARVAN OG ROLTDALEN (VV00002272)

Landareal (daa)	441370
Sjøareal (daa)	Nei
IUCN-status	IUCN_II
Ramsar-status	
Emerald-status	Ja

INTERNASJONALE FORPLIKTELSER

Norge har undertegnet en rekke internasjonale miljøavtaler. Mange av våre verneområder er svært viktige bidrag til at slike avtaler kan følges opp og gjennomføres i praksis. Mer informasjon på nettsiden til Miljødirektoratet. *(Her må vi finne rett side å linke til, linken i rettleidingen var feil)*

FN's bærekraftsmål. Mål med mening. Norges handlingsplan for å nå bærekraftsmålene innen 2030, **Melding.St. 40 (2020-2021)**

Det sentrale målet for verneforvaltningen er nr 15 - Livet på land, men også en rekke andre mål er relevante, herunder nr 13 - stoppe klimaendringene, nr. 6 - rent vann og gode sanitærforhold, nr 3 god helse og livskvalitet, nr, 11 - bærekraftige byer og lokalsamfunn og nr 12 - ansvarlig forbruk og produksjon, samt mål nr 17 - samarbeid for å nå målene.

Norge har 6 resultatområder med til sammen 24 **nasjonale miljømål** og 83 indikatorer . Norges Miljømål har mange likheter med FN`s Bærekraftsmål. De mest relevante resultatområdene er Naturmangfold, Kulturminner og kulturmiljø og Friluftsliv.

IUCN-TEKST

Norge er medlem i Den internasjonale naturvernunion (IUCN). (URL: <https://www.iucn.org/>).

Den har som mål å bevare natur og biologisk mangfold. Det finnes et eget program for arbeid med verneområder (Protected Areas) (URL: <https://www.iucn.org/theme/protected-areas>). Under dette programmet utvikles det veiledning for å øke effektiviteten i arbeidet med å beskytte natur. En av disse er et klassifiseringssystem med såkalt IUCN kategorier (URL: <https://www.iucn.org/theme/protected-areas/about/protected-area-categories>). Disse kategoriene benyttes i stor grad for å sammenlikne arbeidet med verneområder mellom ulike land, både regionalt og globalt.

BERNKONVENSJONEN-TEKST

Bernkonvensjonens formål er å verne om europeiske ville dyr og planter og deres levesteder, med særlig vekt på truede og sårbare arter. Målet er også å fremme samarbeid mellom medlemslandene. (URL til Miljøstatus: <http://www.miljostatus.no/tema/naturmangfold/internasjonalekonvensjoner/bernkonsvensjonen/>).

Det er vedtatt fire lister (I-IV) som angir hvordan bestemte arter skal beskyttes (totalfredning, sikre leveområder, regulering av jakt og bruk av jaktredskap). I tillegg er det vedtatt resolusjoner for å beskytte bestemte naturtyper (Resolution No. 4 (1996)) og arter (Resolution No. 6 (1998)). Medlemslandene må rapportere om bevaringsstatus for de listede naturtypene og artene som finnes på eget territorium. I tillegg må landene opprette et nettverk av områder som skal bidra til å beskytte de aktuelle naturtypene og artene. Dette nettverket har fått navnet "Emerald Network" (URL til Bernkonvensjonen: <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/emerald-network>)

Norge er godt i gang med å etablere nettverket (URL til nyhetssak: <http://www.miljodirektoratet.no/no/Nyheter/Nyheter/2017/Desember-2017/Flerehundre-norske-naturomrader-pa-europeisk-erneliste/> (*utdatert*))

NATUR

SKARVAN OG ROLTDALEN (VV00002272)

BESKRIVELSE

Les mer om nasjonalparken på: <http://www.dirnat.no/skarvan/>

NATURTYPER BESKRIVELSE

Nasjonalparken er i liten grad naturtypekartlagt. Det er derfor tatt med tekst om vegetasjonen fra forvaltningsplanen fra 2008 for å beskrive plantelivet i nasjonalparken.

Vegetasjonssoner

Nasjonalparken ligger i tre forskjellige vegetasjonssoner (Moen 1998).

De nederste delene av Roltdalen ligger i mellomboreal sone (midtre barskogsone). Barskog er det dominerende i denne sonen og for Roltdalen er det granskog som er det dominerende treslaget. Myr dekker store arealer, og typisk bakkemyr opptrer i denne sonen og oppover til lavalpin sone. Fra mellomboreal sone og oppover til tregrensen befinner vi oss i nordboreal sone. Sonen domineres av bjørkeskog, ofte kalt subalpin bjørkeskog, og lavvokst glissen barskog. Jordvannsmyrer dekker store arealer.

Øvre grense for nordboreal sone er satt ved den klimatiske skoggrensen. Sonen har fra gammelt av vært et hovedområde for seterbruk, noe som gjenspeiles i plasseringen av de mange setrene i Roltdalen. Resterende deler av nasjonalparken befinner seg i alpin sone.

Alpin sone deles inn i tre delsoner; lav-, mellom- og høyalpin sone. Det er vel kun toppen av det høyeste fjellet innenfor nasjonalparken, Fongen med sine 1441 moh, som kan sies å ha antydning til høyalpin vegetasjonssone. Og selv der befinner man seg i grenseland mellom høyalpin og mellomalpin sone. Foruten helt på toppen av Fongen, og kanskje Skarvan, er det kun lav- og mellomalpin sone man finner i Skarvan og Roltdalen nasjonalpark. Lavalpin sone er karakterisert av blåbærhei, einer/dvergbjørkkritt og viersamfunn. I mellomalpin sone forsvinner all krittvegetasjon og grasheier og snøleier overtar (Moen 1998).

Botaniske områder av særlig interesse.

Skogsområdet i selve Roltdalen fra allmenningsgrensa i vest og inn til og med lia ovenfor Schulzhytta peker seg ut som det område som i botanisk sammenheng har størst verneverdi. Prestø (1999) redegjør i mer detalj for verneverdiene knyttet til skogen i Roltdalen. Han fant 19 nøkkelbiotoper med signalarter og nøkkelement for biologisk mangfold og tre områder med kontinuitetsbetinga nøkkelbiotoper i Roltdalen. Setervollene i Roltdalen representerer skjøtselsavhengige nøkkelbiotoper (Prestø 1999). Det er først og fremst de store, åpne vollene som ikke har grodd igjen med skog og kritt som er viktige nøkkelbiotoper. Rødlisterarten kvitkurle finnes i tilknytning til et par setervoller i Roltdalen og arten krever kulturbetinga voksesteder.

Naturtyper og kartleggingsbehov

Det er foretatt relativt lite naturtypekartlegging i nasjonalparken. I 2020 ble Stråsjøen-Prestøyan naturreservat og området fra naturreservatet og innover til og med Høystakken basiskartlagt etter NIN-instruksen (Natur i Norge). Dette området domineres

av: kalkfattig boreal lynghei, kalkfattig fjelllynghei, og litt kalkfattig og intermediære myrflater og kanter. Naturtypen sterkt intermediær og litt kalkrike myrflater finnes på sørsiden av Garbergelva, vest for Høystakken. I 2021 er de store setervollene Stormoen og Svenskmoen naturtypekartlagt i forbindelse med utarbeidelse av skjøtselsplaner.

Det bør foretas mer basiskartlegging i nasjonalparken. Dette gjelder bla:

- Sørsida av Roltdalen - spredt furuskog, setervoller og aktiv beitebruk. Lite ferdsel til fots og noe motorferdsel på barmark i forbindelse med næring.
- Nordsida av Roltdalen - artsrikt, flere setervoller, granskog, rike myrer.
- Øvre del av Torsbjørkdalen (Mosehalla)- interessant område ornitologisk og stor variasjon i myr og vierkratt-vegetasjon.

Det landsomfattende overvåkingsprogram ANO (arealrepresentativ naturovervåking) skal gi en nasjonal oversikt over naturtyper i fastlands-Norge. Det er etablert en slik ANO-rute på grensa til og delvis innenfor Skarvan og Roltdalen nasjonalpark ved Buvorda i Selbu kommune.

ARTER BESKRIVELSE

Planter, sopp og lav.

Fra kartleggingene før vernet var ialt 318 karplanter registrert i området. Fire av karplantene er oppført på den norske rødlista; dette er orkideene blodmarihand, engmarihand, lappmarihand og kvitkurle. 188 mosearter er registrert, hvorav fire er rødlista: Pusledraugmose, råteflak, råteflik og fauskflik. Alle fire vokser på død ved av gran i grove dimensjoner. I alt 57 signalarter av moser er registrert, hvorav signalarter for fuktige, næringsrike skoger og rikmyrarter utgjorde de største gruppene. 100 lavararter er registrert, hvorav ingen er oppført på rødlista for Norge. 30 signalarter av lav er registrert, de fleste knyttet til levende eller døde trær. 66 sopparter er registrert i området, hvorav 33 er vedboende. Fem av de vedboende kjukene er oppført på rødlista: Piggbroddsopp, duftskinn, kjøttkjuke, granrustkjuke og svartsonekjuke. 13 signalarter av sopp er registrert, hvorav seks er vedboende (Prestø 1999).

Fuglefauna

Det er observert i alt 125 fuglearter innenfor områder, inklusiv Stråsjøen-Prestøyan naturreservat. Av disse er 58 arter konstatert hekkende, 61 arter er mulig og/eller sannsynlig hekkende og seks arter forekommer mer eller mindre regelmessig i forbindelse med f.eks.trekk. Til sammen 20 av fugleartene som er observert i området står på de nasjonale rødlistene, dette er: smålom, storlom, sædgås, kortnebbgås, stjertand, bergand, havelle, svartand, sjørre, myrhauk, hønsehauk, kongeørn, fiskeørn, jaktfalk, trane, fjellmyrløper, dobbeltbekkasin, kvartbekkasin, hubro, snøugle og dvergspett (Edwardsen 1997).

Pattedyr

Totalt 27 arter av pattedyr er observert innenfor området. Av disse har 23 arter mer eller mindre permanent tilhold i området eller deler av området og fire arter forekommer mer eller mindre regelmessig som streifdyr. Til sammen syv av pattedyrartene står på de nasjonale rødlistene, dette er: nordflaggermus, ulv, fjellrev, bjørn, gaupe, oter og jerv. Av bjørn og ulv forekommer kun streifdyr enkelte år.

Særlig verdifulle viltområder

Følgende områder peker seg ut som svært viktige viltområder:

- Kvittyten: Består av områdene omkring Store Kvern fjellvatn og Lille Kvern fjellvatn. Området domineres av de to Kvern fjellvatna som har rike strandområder med fjellbjørkeskog og myrer omkring. På de rike myrområdene hekker bl.a. myrsnipe, rødstilk, gluttsnipe, småspove, temmincksnipe, enkeltbekkasin og svømmesnipe.
- Indre deler av Torsbjørkdalen: Er en særlig viktig hekkelokalitet for ender og vadere. Rødlisterarter som storlom, havelle, trane og fjellmyrløper er funnet hekkende i området. Andre rødlisterarter som bl.a. smålom, bergand, sjørre og svartand forekommer i området.
- Lødløysjøen: Er særlig viktig som hekkelokalitet for ender og vadere. Rødlisterarter som svartand, bergand og havelle er funnet hekkende i området. Temmincksnipe, fjæreplytt og fjelljo er også funnet hekkende ved Lødløysjøen.
- Røltla: Skogdalen langs Røltla fra allmenningsgrensa og østover til Røsetvollen. Området er viktig som helårsområde for elg og her er gode leveområder for hønsefugl. Truede og sårbare arter har tilhold i området.
- Fagermoa - Hømmelfussin: Relativt flattliggende område sørvest for Sprøyten. Består av myr og glissen furu- og bjørkeskog. Elg har helårs tilhold i området og rypebestanden er god. Truede og sårbare arter har tilhold i området.
- Litjefongen: Fjellområde med god bestand av fjellrype. Truede og sårbare arter har tilhold i området.
- Østre Sonvatnet: Fjellskog. Nøkkelbiotop for fugler og dyr. Sundet mellom østre Sonvatnet og vestre Sonvatnet blir tidlig isfritt. Rasteplass for ender og vadere om våren.
- Ramsjøen peker seg ut som et viktig viltområde og er hekkeplass for storlom og vadere.
- Kalvskinnsfloene er et våtmarksområde mellom Sprøyten og Høgfjellet (*hente noe fra kartleggingene til Baro Moslett her*). Flere fuglearter gjør at dette området peker seg ut som et viktig viltområde. Utkantområdet er verdifull biotop for liryppa. Trua og sårbare arter har tilhold i området

RØDLISTERARTER BESKRIVELSE

Norsk rødliste for arter 2021 er en oversikt over arter som har risiko for å dø ut fra Norge. Rødlista er utarbeidet av Artsdatabanken i samarbeid med fagekspertene.

Det vises til vedlegg med liste over rødlistearter hentet ut av nettsiden "artsobservasjoner" 25.01.2022 <https://www.artsobservasjoner.no/>

Listen viser registrerte observasjoner i perioden 2000 -2022. I tillegg er det dokumenterte observasjoner av alle de fire store rovdyrene jerv, gaupe, ulv og bjørn (kilde:rovbase). Fjellrev er også observert i nasjonalparken.

GEOLOGI BESKRIVELSE

Berggrunn

I geologisk sammenheng ligger området i Trondheimsfeltet. Typisk for regionen er store belter med grønnstein og grønnskifer. Dette er lavabergarter som er avsatt i havet for ca. 490 mill år siden. Ellers finnes migmatittgneis, glimmerskifer, amfibolitt, hornblendegabbro, leirskifer, fyllitt og kvartsitt. Små områder med kalkrik berggrunn finnes også.

Kvernsteinsbruddene finnes i et ca. 3 mil langt belte med migmatittgneis, mellom Brennrya i nord, forbi Kvern fjellvatna, Høgfjellet, Nerfjellet og til Hundrya lengst sør i parken. Kvernsteinsåra forsetter forbi Flora helt til innunder Bukkhammeren i sør.

Like sør for Nedre Heståsen der Limstensbekken (jfr. det engelske ordet «limestone», som betyr kalkstein) renner ut i Roltla finner man et kalksteinsbelte. I samme område, ved Roltdalens innfallsport til nasjonalparken finner man også flere kalkgrotter og kalkhull. Noen av disse ble brukt som kjøleplass for melk i forbindelse med seterdriften i Roltdalen. Litt nord for Roltla, mellom Helvetestjenna og Litj-Rimsjøen finner man forekomster av grovkornet kalkstein (marmor), likeså ved Tvillingtjennene, øst for Turru-Larsfjellet.

Av internasjonal geologisk interesse er Fongen - Hyllingen intrusjonen i grensetraktene mellom Selbu og Tydal. Den lagdelte gabbroen er dannet ca 15 km under overflaten for ca 430 mill. år siden. Fongen - Hyllingen gabbro dekker i dag totalt et areal på 160 km². De mest fremtredende mineralene er olivin og pyreoksen i veksling med ulike typer feltspat. I kantsonene til gabbroene er det et utall spennende mineraler å finne.

I elveleiet ved Ramåfossen kan man observere en hvit plagioklasrik bergart, pegmatitt, som har grove cm-store sorte hornblendekrystaller. Ved bredden av Roltla, ca 100-150 meter vest for utløpet av Holvollbekken, finner man forekomst av staurolittglimmerskifer. Denne forekomsten kan man følge helt til Seteråa i Kubjørga og videre til kvernbruddet i Kvernarbesdalen. Videre nedover langs Roltla finner man blotninger av putelava.

Enkelte steder øst for Rødhammeren og Sprøyten finner man bergartslinser med grafittskifer. Men selve Sprøyten og Rødhammeren består hovedsakelig av amfibolitt eller grønnstein med lag av kvartskeratofyr. Nord for Sprøyten finner man Nautfjellet som er bygd opp av fyllitt. Denne bergarten gir en glinsende overflate på grunn av forvitningsmaterialet glimmermineralet serisitt.

Løsavsetninger fra istidene

Størsteparten av området er dekket av et tynt lag av morenemateriale. Større avsetninger av løsmasse finnes i området Stormoen og Fagermoa. Videre innover, i retning Stormoen, finner man tydelige spor etter nedsmeltingen av isen etter siste istid med kvartæravsetninger, grusrygger og terrasser.

Øst for Schulzhytta finner man Svenskmoen, som ligger mellom to forskjellige breelver som har dannet to terrasseflater. Den øvre terrassen er dannet av smeltevann gjennom Vælskaret, mens den nedre terrassen er dannet av Roltla.

Roltdalen var en periode stengt av isbre, og Roltla gikk nordover og ned Garbergelvas løp. På Kalvskinnsfloene er det avsatt en flott esker (geitrygg). Løsmassene ved Kvern fjellvatna og Prestøiene er dokumentasjoner fra denne perioden.

Breelver dannet flere steder løsmasseavsetninger oppover Ramådalen. Likeledes finner man randmorener og terrasser som ble dannet under Vukutrinnet (også kalt Nautfjelltrinnet lokalt på grunn av en randmorene på nordenden av Nautfjellet) for ca 10 000 år siden.

Vannskillet mellom Selbu og Meråker like nord for Nautsjøen har tydelige spor etter smeltevannsdrenering etter siste istid. Disse finner man igjen også på vannskillet øst for Nautfjellet (Selbu og Tydal Historielag 2001).

KLIMAENDRING

Skarvan og Roltdalen har innlandsklima (kaldtemperert klima) med årvisst snødekke og med barskog som naturlig vegetasjon. Årsnedbøren ligger på i overkant av 1000 mm. Det er store lokale variasjoner i nedbørsmengden, hovedsakelig i en vest-øst gradient. Årlig middeltemperatur er på ca 2,70C. Til dels høy fuktighet på forsommeren, sammen med moderate sommertemperaturer og mye nedbør på sommeren og høsten gir grunnlag for høy forsumping i store deler av området. Det er derfor mye myr og våt mark i nasjonalparken.

Klimaendringer som følge av økt temperatur vil gi kortere periode med snødekke og tilsvarende lengre barmarksperioder. Det forventes hyppigere nedbørsperioder med større intensitet (mer nedbør på kortere tid) og med kraftig vind. Dette kan være utfordrende for flere arter som lever i høyfjellet og som er tilpasset et kaldt klima.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING

Økt ferdsel og annen menneskelig aktivitet i nasjonalparken kan være utfordrende for slitasje av vegetasjon og forstyrrelse av sensitive arter. Det er økt interesse for friluftsliv både av tradisjonell karakter og ulike andre aktiviteter som kiting, randonee, terrengsykling mm. Slitasjeproblemene på stier forsterkes av klimaendringene med mer og kraftigere nedbør og større fare for flom og erosjon.

Økt utbyggingspress i randområdene. Relevant her er hyttebygging, veger, vind- eller vannkraftanlegg og bergverk. Pr i dag er det ikke konkrete planer om slik utbygging nær nasjonalparken.

TILLEGGSOPPLYSNINGER

BRUKSHISTORIKK

SKARVAN OG ROLTDALEN (VV00002272)

EIERSTRUKTUR

Eierforhold

I nasjonalparken er ca 60% statlig grunn, mens 40% er privat grunn.

Hele Roltdal statsallmenning på 224 km² i Selbu kommune er berørt av nasjonalparken. I tillegg inngår 3,21 km² av Sonen statsallmenning i Stjørdal kommune og 38,22 km² av Sonvadfoss statsallmenning i Stjørdal og Meråker kommuner. I Selbu kommune inngår 5,7 km² privat eiendom i området mellom Turrularsfjellet, Høystakken og Prestøyvollen. I Tydal er hele det berørte arealet på 40,66 km² på privat grunn, fordelt på fem forskjellige eiendommer. I Meråker er 121,5 km² på privat grunn (AS Meraker Brug). I Stjørdal inngår 8,68 km² som privat grunn.

Bruksretter

Innenfor Roltdal statsallmenning er det i alt 147 bruksretter, inklusiv del av Sonen. 119 bruk har bruksretter i søndre del etter fjelloven og statsallmenningsloven, tilhørende bruk i Øverbygda mellom Hoem og Rotla. Det er 28 bruk med beiterett etter fjelloven i nordre del, med bruk i områdene rundt Innbygda og Mebonden.

I Stjørdal er det i dag to gårdsbruk som benytter seg av beiteretten på privat grunn, samt i Sonen og Sonvadfoss statsallmenning. En rekke gårder har beiterett i statsallmenningene.

I Meråker har en del gårdbrukere rett til ved og virke på AS Meraker Brugs eiendom, men innenfor nasjonalparken er det ikke produktiv skog på AS Meraker Brugs eiendom. Disse gårdene har tinglyst beiterett på AS Meraker Brugs eiendom for dyr som kan vinterfôres på bruket. På statsallmenningen i Meråker har gårdsbruk i Gudå rett på ved og virke til seterbruk. Dette er rettigheter hjemlet i statsallmenningsloven.

Etter reindriftsloven inngår nasjonalparken i Essand reinbeitedistrikt/Saanti Sijte.

VERNEPROSESS

I NOU 1986:13 Ny landsplan for nasjonalparker ble det foreslått å etablere en del nye nasjonalparker, herunder Skarvan og Roltdalen nasjonalpark. Statens naturvernråd ga følgende vurdering og tilråding angående Skarvan og Roltdalen:

Dalen er typisk for Trøndelagsregionens fjellområder og inneholder store deler av tre verneverdige vassdrag (Garbergelva og Torsbjørka er anbefalt for varig vern i Verneplan III). Roltdalen er sentral for Trondhjem Turistforenings rutenett.

Forslaget ble videreført i St.meld. nr. 62 (1991-92) Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder som vern av Roltdalen som nasjonalpark og fikk tilslutning om videreføring fra Stortinget 19.04.93.

Det ble meldt om igangsetting av planarbeid med sikte på å opprette Skarvan og Roltdalen nasjonalpark i brev av 19.11.96 og 20.11.96 fra henholdsvis Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. I kunngjøringen ble parter som har interesser i området, og som mener at et vernevedtak kan endre dagens bruk vesentlig, invitert til å komme med begrunnede krav om konsekvensutredninger (KU).

Miljøverndepartementet (MD) bestemte i

brev av 12.11.97 at det skulle utarbeides KU for beitebruk og skogbruk uten veiløsning.

Det ble nedsatt referansegrupper i de fire berørte kommunene bestående av representanter fra grunneiere/bruksberettigede, reindriften, lokale lag/organisasjoner, kommunene og fylkeskommunene. På bakgrunn av fagrapporter knyttet til naturmiljø, samiske kulturminner, andre kulturminneinteresser, reindrift og andre brukerinteresser er ulike kvaliteter og interesser i området belyst. I tillegg er det innhentet opplysninger om malm og mineralforekomster. Verneforslaget ble sendt på lokal høring 5. juli 2001 i et felles brev fra fylkesmennene. Fylkesmennene sendte sin tilråding til Direktoratet for naturforvaltning (DN) 25. juni 2002. DN sendte verneforslaget på sentral høring 28. august 2002. DN la frem på møte den 4. mars 2003 et avgrensingsforslag der de ønsket det største avgrensingsalternativet, men med mulighet for veibygging knyttet til beitebruk. MD valgte også det største avgrensingsalternativet, men uten mulighet for å bygge vei i nasjonalparken.

MD synes det er ønskelig at den aktive beitebruken i området videreføres og av den grunn ble det avsatt 2 millioner kroner til et særskilt fond beregnet på logistikk som blant annet skal omfatte følge og pass av husdyr på beite, samt bygging av vei inn mot nasjonalparkgrensa. Fondet ble utvidet med 0,5 millioner kroner i 2004 for å finansiere vei.

Kronprinsregenten vedtok i statsråd den 20. februar 2004 opprettelsen av Skarvan og Roltdalen nasjonalpark. Med dette ble et stort og tilnærmet urørt område med viktige naturverdier sikret for fremtiden.

Et arbeid med å vurdere fredning av kvernsteinsbruddene i kvernfjellet i Selbu kommune etterkulturminneloven kom opp i 1985 i regi av Riksantikvaren. Riksantikvaren

varslet oppstart av fredningssak i mars 1996 i medhold av kulturminneloven § 20, med tanke på å verne kulturmiljøet i kvernfjellet. I samråd mellom DN og Riksantikvaren ble forslaget om fredning etter kulturminneloven trukket under forutsetning av at hensynene til kulturminnene i kvernfjellet skulle innarbeides i forslaget til nasjonalpark. I verneforskriften og på kartet nrves denne som sone A.

RESTRIKSJONSOMRÅDER

Sonering: På vernekartet er det markert en egen sone A, der kulturminner knyttet til kvernsteinsdrift har egne bestemmelser i forhold til fjerning av stein, inngrep og motorferdsel på barmark. Denne sona er ikke kommet med på kartet i naturbasen.

VERNEGRENSE

Vedtatt vernegrense er gjengitt i det vedlagte vernekartet. Vernegrensen som er digitalisert i naturbase er noe unøyaktig. Dette gjelder spesielt i Selbu kommune. Her følger den vedtatte vernegrensen eiendomsgrensen til Roltdal allmenning mot sør og vest.

Sonering: På vernekartet er det markert en egen sone A, der kulturminner knyttet til kvernsteinsdrift har egne bestemmelser i forhold til fjerning av stein, inngrep og motorferdsel på barmark. Avgrensningen av sone A sona er ikke med på det digitaliserte kartet i naturbase.

BRUKSHISTORIE

Skarvan og Roltdalen nasjonalpark har en lang brukshistorikk fra tidligere tider, men fremstår i dag som et relativt urørt naturområde. De viktigste brukerne idag er samisk reindrift, beitedyrnæringa og friluftslivet.

LANDBRUK

Skogbruk

All skog i nasjonalparken er vernet. Alminnelig skogsdrift kan derfor ikke skje i nasjonalparken. Trevirke kan bare utnyttas innenfor de rammer som framgår av verneforskriften. For hogst av ved og trevirke gjelder egne retningslinjer gitt jf. §3 pkt 2.2.e og f.

Uttak av trevirke omfatter uttak av ved til hytter, setrer, buer og gammer i nasjonalparken (jf. § 3, punkt 2.2 bokstav e), hogst av trevirke til reparasjon av gjerder i reindrift og bufehold (jf. § 3, punkt 2.2 bokstav f) og reindriftenes uttak av trevirke til brensel og vedlikehold av lovlig oppsatte gjerder og annet reindriftnesutstyr (jf. § 3, punkt 2.2 bokstav g). All uttak av trevirke innenfor Skarvan og Roltdalen nasjonalpark skal skje etter de retningslinjene som er trukket opp nedenfor.

Roltdal statsallmenning har eget allmenningsfond, der inntektene fra salget av ved til private hytter, turistforeningshytter m.v. inngår. Utvisningen til setre er i utgangspunktet gratis, men det skal betales skogavgift som skal inngå i allmenningsfondet. Det er Statskog SF som er ansvarlig for driften av allmenningsfondet. Det antas at det årlige uttaket av ved til de aktuelle husværene i Roltdal statsallmenning er ca 35 m³, mens årlig uttak innenfor hele nasjonalparken forventes å ligge på ca 40 m³, noe som er svært beskjedent i forhold til tilveksten og tilgang til virke.

Rett til ved (virkesrett) i statsallmenning ligger til jordbrukseiendommer innen det bygdelag som fra gammel tid har utøvd virkesrett i allmenningen, jf. Lov om skogsdrift m.v. i

statsallmenningene. Foruten Roltdalen statsallmenning blir Sonen statsallmenning og Sonvadsfoss statsallmenning i Stjørdal kommune og Sonvadsfoss statsallmenning i Meråker kommune berørt av nasjonalparken.

Reindriftenes uttak av virke reguleres av reindriftneslovens § 13 om brensel og trevirke, såfremt denne ikke kommer i konflikt med retningslinjene i forvaltningsplanen. Reindriften har ikke gjerder i området pr. i dag, men et slikt behov kan oppstå. Verneområdet, herunder forskriften, må ses i et langt tidsperspektiv og det er relevant å tilpasse forskriften i forhold til sannsynlige tiltak. Retningslinjene som er trekt opp vil også gjelde for et eventuelt fremtidig behov fra reindriftnesnæringen. Reindriftnesutøverne i Skarvan og Roltdalen nasjonalpark har få anlegg innenfor parken og derfor beskjedne behov for trevirke.

Det bør ikke brukes store selvtørrende bartrær, tørrgadder (furu), store vindfall etc. Uttak av virke til eventuelle nye gjerder m.v. er ikke tillatt i henhold til verneforskriften. Dette gjelder både reindrift- og landbruksnæringen.

Regler for hogst:

- Hogst tilknyttet setervoller bør skje som et ledd i bevaringen av kulturlandskapet på og rundt setervollen.
- For andre bygninger i barskogbeltet er det gjerne også åpnet opp omkring bygningen i form av rydding av skog og her kan vedhogst skje ved å vedlikeholde det åpne areal.
- For bygninger i fjellbjørkeskogen skal vedhogst skje som plukkhogst i nærheten av bygningen.
- All annen hogst skal foregå som forsiktig plukkhogst.
- Bjørk bør fortrinnsvis hogges til ved. Rogn og selje bør ikke tas. Store trær av gran og furu, store selvtørrende bartrær, tørrgadder (furu) og store vindfall må ikke hogges. Med store trær menes trær med brysthøydiameter over ca. 30 cm.
- Det skal ikke utføres hogst i områder som er kartlagt som nøkkelbiotoper (Prestø 1999).
- For å unngå unødig forstyrrelser i hekke- og yngletiden er det er ikke tillatt med hogst i tidsrommet fra og med 2. mai til og med 15. juli. Rydding av kratt og småskog på setervoller kan i mindre omfang dog utføres i denne perioden.
- Statskog SF er ansvarlig for blinkingen av trevirke i statsallmenningene, men kan delegere myndigheten til allmeningsstyret. Roltdal almenning har fått delegert denne myndigheten.
- Hogst av trevirke for oppføring av nye anlegg i reindriften eller bufehold er ikke tillatt.

Rapportering

- Statskog SF sender årlig rapport til forvaltningsmyndigheten over samlet uttak av trevirke i nasjonalparken.
- Private grunneiere sender rapport til forvaltningsmyndigheten ved årlig uttak av trevirke på over 1,5 m³ (ei favn). Forvaltningsmyndigheten kan regulere årlig utvisningskvantum, samt på faglig grunnlag forby hogst i enkelte områder innenfor nasjonalparken. Det er ikke anledning til å ta med hogd vedvirke ut av nasjonalparken.

Rettighetshavere basert på jordbruksmessig drift:

- Vernebestemmelsene gjør at virkesuttak er begrenset til vedbehovet på setre og til nødvendig vedlikehold av gjerder. Dette gjelder også for private grunneiere.
- Virkeberettigede i Roltdal statsallmenning søker allmeningsstyret om tildeling. Statskog SF sørger for utvisning av virke.
- De øvrige statsallmenningene, Sonen, Sonvadsfoss i Stjørdal kommune og Sonvadsfoss i Meråker kommune søker Statskog SF innen 1. juli og Statskog SF utviser innen 15. oktober.

Ved til andre hytter på statens grunn:

- Omfattes av turistforeningens hytter, oppsynshytter og private hytter i statsallmenningene.
- Søknader om uttak av virke til brensel sendes Statskog SF innen 1. juli og Statskog SF utviser virke innen 15. oktober.

Ved til hytter på privat grunn innenfor nasjonalparken:

- Hytteeiere kan hogge inntil 3 m³ (= ca. 2 favner løs ved) vedvirke til egen hytte pr. år. For de som ikke selv er grunneier, kreves grunneiers tillatelse.

Jordbruk -beitedrift

Verdien for jordbruk ligger først og fremst i beiteressursene i nasjonalparken i form av betydelige beiteområder for sau og storfe. Det ligger også noe dyrkingspotensiale i tilknytning til eksisterende setervoller.

Det sies at det var setring i Roltdalen i Selbu først på 1600-tallet. Den aktive og tradisjonelle bruken som setring på setervollene ble gradvis mindre i 1930-årene og opphørte så og si helt i perioden 1950-60. På enkelte setre var det tradisjonell setring frem til 1967-69. I perioden 1930-1947 var det omkring 200-600 storfe, ca. 400 geiter og ca. 400-500 sauer i Roltdalen.

Før setring og beiting ble det utført markaslåtter (utslåtter). Høyet ble samlet i høystakker eller høyløer og kjørt til bygda på vinterføre. Markaslåtten ble mindre fra først på 1900-tallet, da seterbruken med beiting direkte med dyra var på det mest intense. Mange setervoller i Roltdalen brukes i dag aktivt i forbindelse med sau- og ungdyrbeiting. Seterhusa blir brukt under beiteslipp om våren og ellers ut over hele beitesesongen under tilsyn og sanking. Bruksrettshavere med intakte seterbygninger leier også disse ut til jakt og fritidsformål.

På arealene i Tydal kommune har det i de senere år ikke beitet husdyr, men områdene har tidligere vært utnyttet til utmarksbeite. I Stjørdal kommune var det fra gammelt av flere setervoller rundt Sonvatna. Setervollene er i dag ikke i bruk til seterdrift. Tidligere var det store flokker bufe som beitet i traktene og myrslått var utbredt. I Meråker kommune ligger en rekke setervoller i Torsbjørkdalen. Seterdriften i dag er knyttet til sauehold.

Det vil bli en utfordring for både forvaltningsmyndigheten og landbruket å finne balansegangen mellom utøvelse av tradisjonelt landbruk og bevare naturverdiene i nasjonalparken. Roltdalen er trekt frem som et særlig viktig landskapselement og naturtype i nasjonalparken. Selv om opprettholdelse av tradisjonelt landbruk ikke er direkte nevnt i formålsparagrafen, så bør det biologiske mangfoldet og økosystemer skapt av setring og utmarksbeite bevares gjennom tradisjonelt utmarksbeite av sau og

storfe. Et forhold som kan komme i konflikt med utøvelsen av landbruksnæring kontra verneformålet er forvaltningen av store rovdyr, og da spesielt jerv og gaupe. Vernet skal i utgangspunktet ikke legge føringer for viltforvaltningen, inkludert forvaltningen av rovvilt, jfr. verneforskriften. Denne forvaltningen skjer etter nasjonal rovviltpolitikk og gjeldende lovverk, det vil si viltloven.

For å bevare det spesielle kulturlandskapet og den beiteavhengige vegetasjonen, spesielt i Roltdalen vil en av hovedstrategiene være å opprettholde beitetrykket. Strukturrasjonalisering generelt i landbruket vil være en trussel mot beitebruken i området. Setrene og setervollene er viktige landskapselement og har et unikt biologisk mangfold hva angår flora. Verneforskriften skal hindre tiltak som kan gjøre ubotelig skade på verneverdiene. Et for hardt beitetrykk over tid vil ødelegge den spesielle floraen. Samtidig er også opphør av beite og påfølgende gjengroing en trussel mot disse verneverdiene.

Det er pr. i dag ikke tradisjonell setring med melkekyr i Roltdalen. Dersom noen ønsker å starte opp med dette, med videreføring av melkeprodukter på stedet, er ikke vernebestemmelsene til hinder for det, så lenge det skjer med bruk av den bygningsmasse som i dag finnes i området, herunder nødvendige tilpasninger av eksisterende bygningsmasse til slik drift. Verneforskriften hjemler imidlertid ikke nyoppføring av setrer.

Det finnes flere mer eller mindre gjengrodde gamle kjerreveier i området. Dette er å betrakte som kulturminner, hvor en bør kartlegge deres status og klargjøre hvordan de skal håndteres, herunder om noen av dem kan restaureres/tilbakeføres, slik at hest og kjerre på nytt kan tas i bruk, kanskje som et alternativ til barmarkskjøretøy. Det bør også ses på om ferdsel til fots, herunder turistforeningens stinett, i større grad kan kanaliseres til disse gamle, tradisjonelle ferdselsårer. Dette blir vurdert ved aktuelle omlegginger av stinettet.

Definisjoner knyttet til landbruk

Landbruksnæring defineres ut fra samme forståelse som i plan- og bygningsloven, det vil si jordbruk og skogbruk. Utmarksnæringer som ikke er knyttet opp mot disse faller utenfor. Dette gjelder blant annet jakt og fiske som omtales i eget kapittel.

Landbruksanlegg defineres som bygninger i tilknytning til seter, gjerder og sanketrøer, tilsynsbuer/gjeterhytter, bruer og saltsteinplasser.

Med seter i aktiv landbruksdrift menes tilfeller der setra er utgangspunktet for ungdyrbeite for storfe eller beite med sau, og setra er slipp- og sankested, salteplass og seterhuset blir brukt under tilsyn og sanking.

Hvis den aktive landbruksdriften på setra opphører vil setra, med bygninger, bli betraktet på linje med alminnelige fritidsbygninger i saksbehandlingen. Dette gjelder også i forhold til motorferdsel.

Rettighetshavere i statsallmenning og på privat grunn

I statsallmenningene er rettighetshavernes rettigheter og muligheter i forbindelse med tradisjonell landbruksnæring i nasjonalparken knyttet opp mot allmenningsretten gjennom fjelloven og statsallmenningsloven. På AS Meraker Brugs grunn er det også rettighetshavere, hvor dette reguleres av egne avtaler. I nasjonalparken er det i Selbu kommune to beitelag for sau; Innbygda beitelag og Hersjø-Kræssådal beitelag og ett for storfe, Roltdalen beitelag. Områdene i Stjørdal kommune og i Torsbjørkdalen i Meråker kommune brukes til sauebeite, mens områdene i Tydal kommune ikke brukes til husdyrbeite.

Som rettighetshaver i statsallmenningene i nasjonalparken og som privat grunneier kan man med hjemmel i verneforskriften:

- Bruke området til beite, samt slått og skjøtsel på setervoller.
- Vedlikeholde bygninger i samsvar med tradisjonell byggeskikk.
- Vedlikeholde gjerder og sanketrøer.
- Vedlikeholde buer og klopper.
- Hogge ved til hytter, setre og buer i samsvar med retningslinjer gitt i denne Forvaltningsplanen.
- Hogge trevirke til reparasjon av gjerder i samsvar med retningslinjer gitt i denne Forvaltningsplanen.
- Kjøre ut sykt/skadd/nødslaktet storfe/bufe. Dyret må være lokalisert før motorkjøretøy for dette formål medbringes inn i nasjonalparken. Det skal gis melding til forvaltningsmyndigheten før kjøring finner sted.
- Bruke beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med sanking av bufe.

Dette gjelder også for de gårdbrukere som har rettigheter på AS Meraker Brugs eiendom i Meråker, så langt disse avtaler går på de ulike punkter.

Regulering av beite (jf verneforskriften §3 pkt 2.3)

Direktoratet for naturforvaltning kan regulere eller forby beiting som kan skade eller ødeleggenaturmiljøet eller kulturminner. Dette vil kun være aktuelt ved mer ekstreme tilfeller av overbeiting eller i spesielle tilfeller der beitinga virker særlig negativt inn på dokumenterte verneverdier. Denne bestemmelsen er ikke aktuell å bruke for å utelukke tradisjonelle former for beite i området. I tilfelle det er aktuelt å bruke bestemmelsen skal det lages et forslag til forskrift, som skal på høring blant berørte parter.

Med tradisjonell utmarksbeiting menes slipp av de beitedyr og raser som det er tradisjon for i området og/eller som slippes i utmarka i dag. Forskriften for nasjonalparken setter ingen begrensninger i antall dyr som slippes. En forutsetter likevel at antallet beitedyr til enhver tid står i forhold til ressursgrunlaget for bærekraftig beitebruk.

Vernebestemmelsene gir åpning for å søke på en rekke ulike tiltak og aktiviteter. Bestemmelsene og retningslinjer for dette finnes under kapittelet om "Forvaltningsmyndighetens retningslinjer".

Alle søknadspliktige tiltak i beitenæringene bør kunne beskrives i en driftsplan for beitelaget som kan danne grunnlag for behandlingen etter verneforskriftene. Før driftsplanen blir brukt som grunnlag for behandling av dispensasjoner, skal den gjennomgå og «godkjennes» brukt som faglig grunnlag av forvaltningsmyndighetene. Driftsplanen skal inneholde:

- Kart avmerket beitelagets gjerde- og sankeanlegg, gjeterbuer, klopper og bruer, kjøreleder sommer og vinter samt avgrensning av område som brukes av beitelaget.
- Beskrivelse av beitelagets virksomhet; beiteperiode, antall dyr, behov for motorferdsel, bruk av droner og eventuelle behov for nye anlegg og gjeterbuer.
- Medlemsliste over aktive brukere, og som har anledning til å benytte seg av beitelagets dispensasjoner.

Godkjent driftsplan vil være grunnlag for å gi flerårig dispensasjoner til motorferdsel og bruk av droner. Dispensasjon til nye anlegg som gjerder, antenneanlegg og gjeterbuer krever en egen søknad, men behovet for tiltaket bør være synliggjort i driftsplanen. Det skal lages en samlet plan for alle beitelagene som driver med sau. Mens Roltdalen beitelag, som er det eneste beitelaget som driver med storfe, utarbeider en egen driftsplan. Beitelagene skal sende årlige rapporter om deres virksomhet innenfor nasjonalparken.

Bruk av droner i forbindelse med beitenæring

Det er forbud mot bruk av modellfly og derigjennom bruk av droner i nasjonalparken. Det kan gis tillatelse til bruk av droner ved bruk av unntaksbestemmelsene i § 48 i naturmangfoldloven. Det er laget egne retningslinjer for dette under kapittelet "Tilleggsopplysninger".

REINDRIFT

Skarvan og Roltdalen nasjonalpark inngår i sin helhet i Essand reinbeitedistrikt/Saanti sijte. Dette reinbeitedistriktet ligger innenfor et område som er avgrenset av Meråker- og Stjørdalsdalføret i nord, etter Leksa og Tømra til Selbusjøen i vest og etter Nea- og Tydalsdalføret i sør til svenskegrensen i øst.

Nasjonalparken er helårs beiteområde for reinen. Det meste av reinen trekker likevel sørover til vinterbeiter i Femundstraktene slik reinen har gjort i uminnelige tider. Disse sesongbestemte flyttingene mellom vinter- og sommerbeite varierer ut fra vær- og føreforhold, men reinen følger fortsatt de gamle reintrekkene. Tradisjonelt begynner reindriftsåret på vårvinteren. Og i mars/april kommer de første flokkene flyttende tilbake fra områdene rundt Femund. Fra midten av april kommer resten av flokken tilbake til Saanti sijte og det nærmer seg kalving. På våren og forsommeren flytter flokkene til Sondalen og Skrøydalen eller mot Stordalssiden, avhengig av vær- og føreforhold. Det er i disse områdene det blir tidligst bart. Der sprer flokkene seg over et stort område fra Skarvan og sør til Ruten og østover mot riksgrensen. I alle disse områdene foregår kalving. Etter kalving trekker simlene og kalvene ned i lavereliggende områder i Stordalen, Torsbjørkdalen og Roltdalen.

Ut over sommeren beiter reinen seg gradvis oppover i fjellsidene ettersom snøen forsvinner.

I juli måned er det tid for kalvemerking, og da samles hele flokken til den store beitehagen ved Skarpdalen. Skarpdalen ligger øst for Fongen i Meråker kommune og utenfor nasjonalparken. En stor del av reinen samler seg selv i fjellpartiene mellom Fongen og Skarvan. Etter at all reinen er samlet i disse områdene drives den mot beitehagen for merking av kalvene. Etter at kalvene er merket sprer reinen seg over hele distriktet. Om høsten blir reinen samlet til høstslakting i Skarpdalen.

Når brunsten er ferdig på senhøsten slipper bukkene simleflokkene og en god del av flokken trekker sørover. Reinen vandrer da samlet i store flokker. Reinen befinner seg i dette området helt til snø og isforholdene på innsjøene muliggjør flytting til vinterbeitet ved Femund.

Essand reinbeitedistrikt har et reintall på ca. 4 600 rein på vinterbeite. På barmarksbeite kommer nærmere 3 000 kalver i tillegg. Distriktet har 9 driftsenheter.

Reindriften er avhengig av at områdene bevares mest mulig intakt og uberørt av tekniske inngrep som for eksempel hyttebygging, veibygging og vasskraftutbygging. Derfor har reindriftnæringen i utgangspunktet vært positive til vernet. Men opprettelsen av nasjonalparken kan få uønskede bieffekter for reindriftnæringen. Områdene kan bli mer attraktive som utfarts- og rekreasjonsmål, noe som vil føre til økende aktivitet i områdene, noe som kan ha negative konsekvenser for næringen. Arbeidsoperasjoner i forbindelse med reindrift er helt avhengig av beite-, vær- og føreforholdene, noe som varierer fra år til år.

Reindriftnæringen og retten til å drive reindrift reguleres gjennom «Lov om reindrift» og dens forskrifter. Det er særskilt kapitlene I og III som regulerer hvem som innehar retten til å drive reindrift, og hvilke plikter disse har. Reindriften skal i all hovedsak reguleres gjennom denne lov, men hvis dette kommer i konflikt med verneforskriften vil verneforskriften være bestemmende.

I reindriftslovens §62 omhandler krav om distriktsplan der reinbeitedistriktet skal beskrive drifta med hensyn til flyttmønster, årstidsbeiter, kalvingsland, bruk av motoriserte kjøretøy og luftfartøy, samt oversikt over gjerder og anlegg mv. Denne distriktsplanen vil også være grunnlag for å gi tillatelser etter verneforskriftene til motorferdsel på barmark, bruk av luftfartøy og tillatelser til andre tiltak som oppføring av gjeterbuer og gjerdeanlegg.

Som rettmessig utøver av reindrift kan man med hjemmel i verneforskriften:

- Vedlikeholde reindriftsanlegg i samsvar med tradisjonell samisk byggeskikk. Vedlikeholde gjerder og sanketrær.
- Bruke området til reindrift, jf. Essand reinbeitedistrikt sin distriktsplan.
- Nødvendig uttak av trevirke til brensel og for vedlikehold av lovlig oppsatte gjerder og annet reindriftsutstyr (jf. egne retningslinjer i denne forvaltningsplanen).
- Jakt og fiske etter reindriftsrettens regler, jf. § 14 i Lov om reindrift. Motorferdsel med formål jakt, fangst og fiske tillates ikke.
- Utkjøring av sykt/skadd/nødslaktet tamrein. Dyret må være lokalisert før motorkjøretøy medbringes inn i nasjonalparken. Det skal gis melding til forvaltningsmyndigheten før kjøring finner sted.
- Bruke beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med reindrift.

Vernebestemmelsene gir åpning for å søke på en rekke ulike tiltak og aktiviteter. Bestemmelsene og retningslinjer for dette finnes under kapittelet om "Forvaltningsmyndighetens retningslinjer". Det stilles krav om utarbeidelse av distriktsplan som beskriver reindriftenes behov nærmere.

Følgende punkter er nødvendig for at distriktsplanene skal kunne brukes som faglig grunnlag for forvaltningsmyndighetens behandling av søknader om barmarkskjøring fra reinbeitedistriktene:

- Tidsperioder det er behov for barmarkskjøring og type arbeidsoperasjon.
- Geografisk område. Kartfesting av de faste traséene som brukes for kjøring inne i områdene, og områder for gjeting/samling så langt det er mulig
- Antall og type kjøretøy det er behov for å benytte. Herunder behov for helikopter

Bruk av droner i reindriften.

Det er forbud mot bruk av modellfly og derigjennom bruk av droner i nasjonalparken. Det kan gis tillatelse til bruk av droner ved bruk av unntaksbestemmelsene i § 48 i naturmangfoldloven. Det er laget egne retningslinjer for dette, hvor det bruk i reindriften er en av formålene det kan gis dispensasjon for. Behovet for bruk av droner kan også beskrives i distriktsplanen.

FRILUFTSLIV

I verneformålet for Skarvan og Roltdalen nasjonalpark heter det at allmenheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Det vises til egen utarbeidet besøksstrategi for Skarvan og Roltdalen og Sylan vedtatt i 2020. Her beskrives de strategiske valg og aktuelle tiltak i forhold til kanalisering av ferdsel, informasjon og strategi i forhold til nye ferdselsformer eller friluftaktiviteter.

Det store fjellområdet i Skarvan og Roltdalen nasjonalpark har stor betydning for friluftslivet og er skånet mot tyngre tekniske inngrep. Store deler av området er på kartet over inngrepsfri natur i kategorien «villmarkspregede områder». Dette er områder som ligger over 5 km fra større tekniske inngrep. De gode bestander av småvilt og de gode fiskevatn gjør at området er mye benyttet til småviltjakt og fiske. Skiaktiviteten er særlig knyttet til tida rundt påske.

Det har vært tradisjon for trimposter på en del fjelltopper i regi av lokale frivillige lag. Etablering av nye fysiske installasjoner i forbindelse med dette vil være søknadspliktig etter verneforskriften, mens vedlikehold ikke er det. Digitale trimposter med konkurransepreg (poeng) har nå blitt vanlig. Dette fordrer ingen fysiske innretninger og er foreløpig ikke blitt definert som organisert ferdsel. Aktiviteten er delvis stor og kan derfor gi utfordringer i forhold til slitasje av vegetasjon og forstyrrelse av dyrelivet.

Turisthytter og ruter

I nasjonalparken er det et nettverk av merkede ruter med Trondhjems turistforening (TT) og Nord-Trøndelag turistforening (NTT) som sentrale aktører. NTT eier den selvbetjente Prestøyhytta beliggende ved Skarvan, vest i nasjonalparken. Schulzhytta eies av TT og ligger sentralt i nasjonalparken like ved den store setervollen Stormoen. Trondhjems Turistforening (TT) startet sin virksomhet i Roltdalen på 1920-tallet, i første omgang med tilgang på fire senger på Liavollen fem km sør for Stormoen. Før den tid benyttet TT Kvittyten ved Kvittytbruddet nord for Store Kvern fjellvatnet, for senere å benytte seg av Kvern fjellstuggu når den ble oppsatt først på 1900-tallet. Fra vinteren 1928/29 var det avtale om bruk av setra på Stormoen. Turistforeningens egen hytte, Schulzhytta, stod ferdig i 1948.

Begge hyttene ligger langs stien som er betegnet som "Norge-på-tvers" i turistforeningenes rutenett, og som binder stinettet i nasjonalparken sammen med stinettet i Sylan landskapsvernområde. NTT har Kvitfjellhytta like på utsiden av nasjonalparken i nordvest og TT har Ramsjøhytta like utenfor nasjonalparkgrensa i sør. I tillegg har NTT ny hytte ved Bjørneggen i Stordalen i Meråker, med

stiltilknytning til Schulzhytta. Fra Sculzhytta er det også stier ut til Vekta, Hoemskjølen og Flora i Selbu og til Græslhytta i Tydal. Dette gjør Schulzhytta til et sentralt knutepunkt for turiststiene og friluftslivet i nasjonalparken.

Verneforskriften tillater tradisjonell drift av de eksisterende turisthyttene og vanlig vedlikehold av disse i regi av Trondhjem turistforening og Nord-Trøndelag turistforening.

Schulzhytta er betjent to måneder om sommeren og knapt en måned om vinteren i forbindelse med påsken. Utenom disse periodene er den selvbetjent, noe som innebærer at alle som vil kan bruke hytta. Prestøyhytta er selvbetjent hele året. I de to siste årene har det blitt innført bookingsystem både på selvbetjente og betjente hytter. Dette i første rekke som et smitteverntiltak pga koronapandemien, men tiden vil vise om dette også fortsetter etter pandemien.

På hyttene er det ved, gass, fullt kjøkkenutstyr, mat og senger til disposisjon for gjestene. I betjentsesong er det i tillegg full forpleining.

Avfallet sorteres i tre kategorier:

- Organisk avfall som komposteres på stedet.
- Brennbart avfall det vil si papir og trevirke som brennes på stedet.
- Restavfall som komprimeres og returneres til godkjent avfallsplass.

Turisthyttene har utedo, som tømmes ved behov og avfallet graves ned. Ombygging, mindre tilbygg, klopplegging/bruer og motorisert ferdsel er blant aktivitetene som turistforeningene på linje med andre må søke om dispensasjon fra verneforskriften for å gjennomføre. Bestemmelsene og retningslinjer for dette finnes under kapittelet om "Forvaltningsmyndighetens retningslinjer".

Når det gjelder skilting og merking skal retningslinjene i Merkehandboka følges. www.merkehandboka.no

Ferdsel(ikke motorisert)

Hovedbestemmelsen jf §3 pkt 5 i verneforskriften er at all ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer

skade på vegetasjon eller kulturminner eller at dyrelivet forstyrres unødige.

Skal vi kunne bruke naturområdene våre til friluftsliv også i framtiden, må sporløs ferdsel være et nøkkelbegrep for utøving av friluftsliv. Det er svært viktig at brukerne av områdene i nasjonalparken gjør hva de kan for å forlate naturområdene i samme tilstand som da de kom.

Retten til fri ferdsel i utmark (allemannsretten) har vært og er en viktig forutsetning for den norske friluftslivstradisjonen. Det er viktig å understreke at denne retten er nedfelt i friluftslivloven, og at denne også gjelder innenfor områder vernet etter naturvernloven, herunder i Skarvan og Roltdalen nasjonalpark. I forhold til allemannsretten har det i

nasjonalparken vært forbud mot sykling, da vegetasjonen generelt er slitasjesvak i forhold til slik virksomhet. Bruk av hest og storspannkjøring kan medføre slitasje og forstyrrelse, slik at en har valgt å begrense den organiserte del av slik virksomhet til bare å være tillatt på traséer som er godkjent av forvaltningsmyndigheten. Likeledes er det muligheter til å begrense ferdselen når dette er nødvendig for å bevare naturmiljøet eller kulturminner.

Allemannsretten gjelder for hele nasjonalparken. Det er ingen restriksjoner på ferdsel til fots i nasjonalparken.

Følgende aktiviteter er også tillatt:

- Plukke mindre løse steiner og mineraler (NB! forbudt i sone A)
- Skånsom bruk av trevirke til bålbrekking
- Plukke bær og matsopp
- Plukke vanlige planter til privat bruk
- Jakte, fangst og fiske etter gjeldende lovverk
- Arrangere turer i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger
- Slå opp vanlige telt
- Slå opp lavvo for opphold på inntil en uke
- Ri eller kløve egen hest
- Kjøre eget hundespenn

I verneforskriften for Skarvan og Roltdalen nasjonalpark står det om organisert ferdsel § 3, punkt 5.2:

”Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer om ferdsel og ferdselsformer skal følge av forvaltningsplanen”.

Forskriftsendring for alle store verneområder er varslet når det gjelder organisert ferdsel. (Det betyr at dette avsnittet trolig må skrives om)

I dagens bestemmelser heter det at annen organisert og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet krever særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, dvs. at det må søkes om slike aktiviteter. Bakgrunnen for dette er at organisasjoner, institusjoner, lag, etablissementer m.m. i stadig større omfang utvikler organiserte turer og større arrangementer der naturopplevelse og friluftsliv står sentralt. I motsetning til det tradisjonelle friluftslivet innebærer dette et større antall mennesker på samme sted på samme tid. Det kan f. eks. gjelde organiserte fotturer og rideturer, teltleirer, treningsleirer for hundekjøring, mer spenningsbaserte aktiviteter som krever spesiell kunnskap, utstyr og tilrettelegging, som den «vanlige» turvandreren ikke har eller krever.

Det er flere aktører som har trimposter i nasjonalparken, særlig digitale poster med trimpoeng har blitt populære. Populære mål har vist seg å øke ferdselen slik at slitasjen på terrenget blir så stor at det krever skjøtselstiltak som f.eks. klopplegging. Dette er aktivitet som ikke er avgrenset til bestemte tidspunkt, men effekten av dem kan være like utfordrende/skadelige som organiserte aktiviteter avgrenset i tid.

Nasjonalparkstyret ønsker i utgangspunktet ikke at slike poster legges innenfor verneområdene.

Det er ikke det at en aktivitet er organisert og/eller kommersiell som medfører problemer i forhold til verneinteressene. Men slik virksomhet involverer som regel et større antall mennesker, og det er besøksvolumet som ofte er avgjørende i en slik sammenheng. En del aktiviteter som terrengsykling, riding og rideleirer, hundeleirer m.m. har større negative konsekvenser enn andre, enten fordi de medfører konsentrert markslitasje eller fordi

aktivitetene medfører forstyrrelse i områder som tidligere har vært vanskelig tilgjengelige. Det er i første rekke faren for uheldig markslitasje og forstyrrelser på dyrelivet som gjør at organiserte opplegg og større arrangementer er underlagt en søknadsplikt. Det er spesielt

kalvingsområdene for rein og yngle- og hekkelokaliteter for enkelte sårbare dyre- og fuglearter som kan være sårbare for økt aktivitet. Søknadsplikt vil gi forvaltningsmyndigheten mulighet til å styre eller begrense uønsket aktivitet, samtidig som en slik ordning vil gi en god oversikt over omfanget av planlagt og utført virksomhet.

I den framtidige forvaltningen av nasjonalparken vil det høyst sannsynlig oppstå diskusjoner om hvorvidt en aktivitet er å betrakte som organisert eller ikke, og i tilfelle hvor den må sies å være organisert, hvilke problemer gjennomføring av den planlagte aktiviteten vil medføre for verneverdiene i nasjonalparken. Arrangement som for eksempel idrettsarrangement, jaktprøver og teltleirer, er alle eksempler på organiserte tiltak som krever dispensasjon fra verneforskriften. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må også ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Aktiviteter i tilknytning til miljøtilpasset reiseliv krever dispensasjon. Bakgrunnen for dette er at forvaltningsmyndigheten ønsker å ha oversikt over type aktiviteter og omfanget av disse, og ikke nødvendigvis er negative til slike planer såfremt de ikke strider mot vernets formål.

Men verneforskriftens punkt 5.2 er ikke ment å skulle «ramme» mindre grupperinger som ønsker å gjennomføre tradisjonell turvirksomhet til fots, eksempelvis turistforeninger, skoler, barnehager, lag og forening som ønsker å besøke et bestemt sted eller gå en spesiell rundtur i nasjonalparken. Dette kan for eksempel gjelde skoleklasser på dagstur eller turer med mindre lokale grupper (under 20-30 deltakere), da en anser sannsynligheten for skade

og vesentlig forstyrrelse som svært liten. Hvis skoler, lag og foreninger o.l. ønsker å bruke områdene til mer organisert virksomhet som for eksempel feltkurs i biologi, skredkurs o.l. må det sendes inn melding til forvaltningsmyndigheten. Hensikten med det er å sikre en god dialog mellom brukere og forvaltning, og på den måten unngå at verneverdier skades unødig. Meldingen kan gis muntlig eller skriftlig.

Sykling og bruk av hest

I henhold til punkt 5.4 i vernebestemmelsene er disse aktivitetene bare tillatt på veier eller traséer som er særskilt utpekt av forvaltningsmyndigheten gjennom denne forvaltningsplanen. Bakgrunnen for denne bestemmelsen er at aktiviteten er eksempel på tyngre bruk av nasjonalparken som kan medføre uheldig forstyrrelse og/eller slitasje og som dermed er i strid med formålet med vernet.

Forskriftsendring for alle store verneområder er varslet når det gjelder sykling. Det innebærer at det trolig blir åpnet for sykling på stier og veier hvor forvaltningsmyndigheten ikke har satt et forbud ut fra naturhensyn. El-sykkel er ikke tillatt, da dette regnes som motorisert ferdsel i verneområder.

Sykling og ridning er aktiviteter som i dag har begrenset omfang i nasjonalparken, men som i fremtiden kan øke. Uavhengig av om traséen er godkjent til sykling og bruk av hest må tiltakshaver søke forvaltningsmyndigheten om tillatelse før aktiviteten settes i gang. På denne måten kan forvaltningsmyndigheten ha oversikt over hvilke aktører som driver slik virksomhet, samt omfanget av aktivitetene. Likeledes har man muligheten til å kanalisere, eventuelt begrense, ferdselen for å unngå konflikter med verneformålet. Dette gjelder ikke bare sted for aktivitet, men også tidspunktet for aktiviteten.

På det nåværende tidspunkt er det vanskelig og heller ikke ønskelig å vise til spesielle traseer hvor slik virksomhet kan foregå, da en først må skaffe seg kunnskap og erfaring om virksomhetens effekter på naturmiljøet i nasjonalparken. Pr. i dag har en ikke oversikt over hvilke traseer som egner seg til organisert riding. Her vil en måtte vurdere den enkelte søknad om riding og de effekter dette kan ha på naturmiljøet og gi rammer ut fra dette. Over tid må en skaffe seg bedre kunnskap om hvordan organisert riding best kan skje i nasjonalparken og lage framtidige retningslinjer ut fra dette.

Pr dags dato har Dyrhaug ridesenter i Tydal kommune hatt tillatelse til rideturer med islandshester i området rundt Fongen og Ruten. Også i Meråker er det aktører som driver med hesteturisme i området. Det finnes dessuten tilbud om hundesafari på etterjulsvinteren og våren.

Det samme gjelder for traséer til sykling. Det vil i utgangspunktet vært naturlig at disse legges til det allerede eksisterende løypenettet til turistforeningene. Imidlertid går store deler av dette løypenettet over slitasjesvakt terreng der sykling er uheldig. Da det ikke finnes veier i området, og det heller ikke er opparbeidet stier som egner seg til sykling, samtidig som

området har mye bæresvak mark, vil det ikke bli gitt tillatelse til bruk av sykkel i nasjonalparken.

Ekstremsport og moderne friluftaktiviteter

Ulike former for ekstremsport og moderne friluftaktiviteter appellerer til ungdom og yngre besøkende i nasjonalparken. Eksempler på aktiviteter er klatring, juving, rafting, elvepadling, kiting/skiseil, terrengsykling og ulike former for luftsport som basehopping, fallskjermhopping og paragliding.

Mange av disse aktivitetene er avhengig av motorisert ferdsel for å kunne gjennomføres, og vil av den grunn ikke være tillatt. Ingen av disse aktivitetene er særlig utbredt innenfor nasjonalparken i dag. Ved konkrete søknader vil det bli vurdert å kanalisere, eventuelt begrense slik ferdsel for å unngå konflikter med verneformålet. Dette gjelder ikke bare sted for aktivitet, men også tidspunktet for aktiviteten.

Retningslinjer for ferdsel i Skarvan og Roltdalen nasjonalpark jf §3 pkt 5:

- Retten til fri ferdsel til fots i utmark (allemannsretten) gjelder, og skal sikres i nasjonalparken.
- All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv, kulturminner og andre brukere av parken.
- Tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger kan gjennomføres uten særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Det forutsettes da at gruppen ikke er større enn 30 personer.
- Annen organisert ferdsel og ferdsel som skader naturmiljøet, må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.
- For ferdsel som krever tillatelse kan det søkes flerårige dispensasjoner. Forvaltningsmyndigheten kan stille krav til kompetansen til de som ønsker å drive organisert ferdsel i nasjonalparken.
- Arrangementer i nasjonalparken skal bygge på tradisjonelt og enkelt friluftsliv. Hvis forvaltningsmyndigheten finner arrangementet i strid med verneformålet, skal det legges til områder utenfor nasjonalparken.
- Trimposter (fysiske og digitale) med eller uten poengsystem anses som organisert aktivitet og krever dispensasjon fra vernebestemmelsene.
- Bruk av nasjonalparken til konkurranser, jaktprøver og større arrangementer krever dispensasjon fra vernebestemmelsene.
- For all telting utenom vanlige vandretelt eller bruk av lavvo i reindriftsnæring kreves det særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten for telting ut over en uke på samme sted.
- Bruk av hest i forbindelse med gjeting og kløving i privat regi (uorganisert) er tillatt, mens organisert bruk av hest krever dispensasjon fra vernebestemmelsene.

Besøksstrategien for Skarvan - Roltdalen og Sylan 2020 beskriver nærmere konkrete tiltak i forhold til kanalisering av ferdsel, informasjon og nye ferdselsformer.

JAKT OG FISKE

Jakt og fiske på statsallmenningene i nasjonalparken forvaltes av det enkelte fjellstyre etter fjelloven, mens den enkelte grunneier forvalter jakt og fiske på privat grunn.

Bestemmelser i forskriften om dyrelivet jf §3 pkt.3:

Dyrelivet, herunder hi, hekke-, yngle- og gyteplasser er fredet mot skade og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr på land og i vatn er forbudt. Kalking av vassdrag må ha særskilt tillatelse.

Bestemmelsen er ikke til hinder for:

- Jakt og fangst etter viltlovens bestemmelser, eller reindriftingsregler.
- Fiske etter lakse- og innlandsfiskeovens bestemmelser, eller reindriftingsregler.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- Utsetting av fisk fra lokale fiskestammer hvor dette er gjort før.
- Kalking av vann og elver som er nødvendig for å forhindre at en art dør ut.
- Uttransport av felt storvilt med elgtrekk.

Det må søkes om tillatelse til uttransport av felt storvilt og ifølge verneforskriften skal dette gjøres med elgtrekk. Hensikten er å sikre skånsom transport som ikke gir kjøreskader i terrenget. Annen type kjøredning kan godkjennes under forutsetning av like skånsom transport som elgtrekk. En eventuell søknad må da vurderes etter naturmangfoldlovens §48.

REISELIV

Utleiehytter

AS Meraker Brug har lange tradisjoner for næringsmessig utnyttelse av utmarksressursene i den delen av nasjonalparken som befinner seg på deres på eiendom. AS Meraker Brugs virksomhet innenfor parken knytter seg i hovedsak til jakt, fiske og hytteutleie. Viktig her er drift av hyttene, oppsyn og tilsyn med eiendommene i området.

Utleiehytter for Meraker Brug:

Klepptjønnhytta: Beliggende ved den Lille Klepptjønn. Hytta er om lag 35 m². Tilhørende uthus og utedo. Videre er det to naust som hører til denne hytta. Disse står ved den største Klepptjønn. Utleiehytte.

Bjønnlitjønnhytta: Beliggende ved Bindstikktjønn. Hytta er om lag 75 m². I tillegg kommer anneks/badstu/uthus på omlag 20 m² i tillegg til utedo. Utleiehytte.

Roltdalshytta: Beliggende i Roltdalen. Hytta er om lag 16 m². Benyttes i forbindelse med oppsyn og annen aktivitet i området.

Naust Løddøljsjøen: I tillegg til plass for båt er det en benk, bord og en liten ovn. Naustet og båten er tenkt som et tilbud for leietakere ved Bindstikktjønn og Gåsdalen (hytte som ligger like utenfor parkgrensen).

Utleiehyttene leies ut enten på åremålsavtaler eller som korttidsutleie (helg, uke etc.). AS Meraker brug har utarbeidet en driftsplan som beskriver bruken av hyttene og særlig behovet for motorferdsel i den sammenheng.

Selbu fjellstyre har hytter i Vindlia, Vælskaret og ved Rimsjøen.

Meraker fjellstyre har hytte ved Øystre Sonvatna.

I tillegg blir noen av de private seterhusene utleid på åremål til jakt og annen fritidsaktivitet.

Miljøtilpasset reiseliv

Forvaltningen av Skarvan og Roltdalen nasjonalpark skal ikke være til hinder for utviklingen av miljøtilpasset reiseliv innenfor rammen av verneforskriften, og retningslinjer fastsatt i besøksstrategien.

Tiltak innenfor nasjonalparken i forbindelse med turisme skal vurderes på samme måte enten tiltaket er av kommersiell eller ikke-kommersiell karakter. Det er tiltakets innvirkning i forhold til verneformålet som skal være avgjørende, ikke om tiltaket har næringsmessig betydning. Denne forvaltningsplanen gir retningslinjer og skal være grunnlaget for tilrettelegging av miljøtilpasset reiseliv innenfor Skarvan og Roltdalen nasjonalpark. Forvaltningsplanen kan ikke utforme retningslinjer for reiseliv ut over det som er hjemlet i verneforskriftene. Det trekkes i forvaltningsplanen også opp retningslinjer for praktisering av dispensasjonsbestemmelsene. Dette er viktig for at de

som planlegger miljøtilpasset reiseliv opplever en forutsigbarhet fra forvaltningsmyndighetens side. Det er viktig at turistvirksomhet ikke kommer i konflikt med verneformålet i nasjonalparken. Økt tilrettelegging skal skje på naturens premisser. Det bør også påpekes at nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse og at tiltak innen miljøtilpasset næring kan komme i konflikt med reindriftsnæringen i enkelte tilfeller.

Når kommunene utformer sin fremtidige reiselivspolitik opp mot Skarvan og Roltdalen nasjonalpark må det legges til grunn at nødvendige, tyngre infrastrukturelle tekniske tiltak som for eksempel større reiselivsanlegg med tilhørende aktiviteter, lokaliseres utenfor nasjonalparken. For mange typer reiseliv er det ofte et samspill mellom nasjonalparken og de tilgrensende områdene, og tilrettelegging for reiseliv må sees i sammenheng for hele området, også de områdene som ligger utenfor nasjonalparken. Lokalisering av tyngre aktivitet legges til områder utenfor nasjonalparkens grenser, der selve nasjonalparken fungerer som trekkplaster. Reiselivsanlegg utenfor nasjonalparken lokaliseres slik at press mot de mest sårbare delene/tidsrommene i nasjonalparken unngås (f.eks. kalvingsområder for rein).

En konsentrasjon av reiselivsaktører gjør at man unngår at det etableres flere mindre innfallsporter til nasjonalparken og vil være med på å kanalisere ferdsel. På denne måten fanger man opp flere brukere på færre steder, noe som vil være positivt, så vel kommersielt som naturfaglig. En frivillig miljøsertifisering kan gi en viktig merkevarebygging for reiselivsaktørene i området.

Potensialet i miljøtilpasset reiseliv knyttet til Skarvan og Roltdalen nasjonalpark kan utnyttes bedre. Dette kan gjøres gjennom økt interkommunalt samarbeid, i samspill med forvaltningsmyndighetene, turistforeningene, reiselivsaktører og småskala bygdeturisme. Det må presiseres at begrepet turisthytte ikke begrenser seg til turistforeningenes hytter, men omfatter alle hytter som primært blir brukt til utleieformål. AS Meraker Brug sine hytter hører til i denne kategorien. Verneforskriften er ikke til hinder for utleie av eksisterende hytter og husvære, men forutsetter at nyoppførte gjeter- eller oppsyn/tilsynshytter i nasjonalparken ikke kan leies ut.

Generelt for nasjonalparker i Norge legges det opp til en streng praksis når det gjelder tillatelser til nybygging, herunder ombygging og tilbygg. Slike søknader kan bli vurdert i forbindelse med en helhetlig satsning på miljøtilpasset reiseliv. Reiselivet må bygge på de restriksjoner for ferdsel og bruk som trekkes opp i verneforskriften og de kommunale arealplaner.

Kanaliserings av ferdsel er et overordnet mål for forvaltningen. I det ligger at man skal ha liten grad av tilrettelegging i de mest sårbare delene av nasjonalparken. Gjennom markedsføring, tilrettelegging og planlegging av turer bør reiselivsaktørene brukes aktivt for å kanalisere ferdselen i nasjonalparken. Målsettingen skal være økt samarbeid mellom reiselivsaktørene, forvaltningsmyndighetene, grunneiere og brukere, reindriften og kommunene.

Utviklingen i reiselivsnæringen tilsier at etterspørselen etter organiserte turopplegg vil øke i årene som kommer. I nordisk sammenheng er det i dag voksende interesse for å miljøsertifisere ulike typer virksomheter som opererer i natur- og verneområder.

Miljøsertifisering vil være et viktig tiltak for å kvalitetssikre reiselivsaktørene og være en merkevarebygging for aktørene i området. Det er ikke grunnlag i vernebestemmelsene for at slik sertifisering kan bli stilt som krav fra forvaltningsmyndighetene sin side. Derimot kan det bli stilt krav til kompetanse hos den som ønsker å drive organisert aktivitet innenfor nasjonalparken.

Forvaltningsmyndigheten ønsker å ha en best mulig oversikt over all organisert ferdsel i nasjonalparken. Dette betyr at all organisert ferdsel, med unntak av de som er nevnt i verneforskriften, må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Dette vil også gjelde organisert ferdsel i regi av miljøtilpasset reiselivsvirksomhet. På denne måten kan

forvaltningsmyndigheten informere og rettlede aktørene, slik at potensielle konflikter med verneverdiene unngås.

Retningslinjer for reiseliv i nasjonalparken, jf §3 i verneforskriften:

- Forvaltningsmyndigheten skal legge til rette for økt reiselivsvirksomhet innenfor rammen av verneformålet og verneforskriften for Skarvan og Roltdalen NP.
- Nyetableringer av reiselivsbygg skal ligge utenfor nasjonalparken, men bruke parken som et trekkplaster.
- All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv, kulturminner og andre brukere.
- Aktiviteten skal bære preg av tradisjonelt og enkelt friluftsliv, med liten grad av teknisk tilrettelegging.
- Nye aktiviteter innen reiseliv skal ikke medføre økning i motorferdselen i nasjonalparken.
- All forurensning og forsøpling er forbudt. Avfall skal tas med ut av nasjonalparken.
- Reiselivsaktører som ønsker å drive organisert ferdsel skal søke forvaltningsmyndighetene om særskilt tillatelse. Tillatelsen skal angi vilkår knyttet til ivaretagelse av verneformålet.
- Forvaltningsmyndighetene kan stille krav til kompetansen til de som ønsker å drive organisert ferdsel i nasjonalparken.
- Reiselivsaktører som bryter vernebestemmelsene kan miste tillatelsen til å drive organisert ferdsel i nasjonalparken.

FORSKNING OG UNDERVISNING

Skarvan og Roltdalen nasjonalpark har store verdier innenfor geologi, flora, fauna og kulturminner, og det er en målsetning å kartlegge og overvåke disse verdiene i best mulig grad.

Det er en rekke forskningsinstitusjoner og offentlige instanser som har interesse av områdene innenfor nasjonalparken. Dette er forskning og kartlegging i deres regi eller konkrete kartleggingsoppdrag på oppdrag for nasjonalparkforvaltningen. NINA, norsk institutt for naturforskning og NTNU - Vitenskapsmuseet er eksempler på to slike forskningsinstitusjoner. Videre er Sametinget og Trøndelag fylkeskommune aktuelle offentlige institusjoner i forhold til kulturminner

Det er ønskelig at kunnskapen om verneverdiene skal kunne formidles både gjennom undervisning til skoleelever og studenter og som informasjon til allmenheten. I besøkstrategien for Skarvan og Roltdalen og Sylan er informasjon et viktig strategisk grep.

Det er per nå etablert ei publikumsvennlig nettside: <https://skarvanogroltdalennasjonalpark.no/>

og ei nettside for forvaltningen: <https://www.nasjonalparkstyre.no/Nasjonalparkstyret-for-Skarvan-og-Roltdalen-nasjonalpark-og-Sylan-landskapsvernomrade/>

Videre vil det på de definerte innfallsportene og informasjonspunktene bli satt opp temaplakater for formidling om samisk reindrift, kvernsteinsdrifta, og andre sentrale tema.

Det er utarbeidet **brosjyre for Skarvan og Roltdalen nasjonalpark**.

705 Senteret i Ås i Tydal er forvaltningsknutepunktet for nasjonalparkstyret. Her er det utstilling med informasjon om verneområdene og samisk reindrift. Det er også et mål å kunne tilby naturveiledning for barn og unge i tilknytning til dette.

KULTURMINNER

Samiske kulturminner

Områdene er brukt av samene i uminnelige tider. Fra jakt- og fangstkultur og fram til dagens reindrift. Nå er det en gruppe, mens det tidligere var tre grupper med reindriftssamer i nasjonalparken i barmarksperioden (rundt Skarven, Tjohkeleh, rundt Fongen Lopmesvaerie, og ved Essand, Saanti). Den gang som nå flyttet reinen sørover til Femund på vinterbeite, deler av flokken kunne bli igjen i de samme områdene. Det kunne også hende at de kunne flytte til Reinsfjellet om vinteren eller over på svensk side. Det var opptil 18-20 boplasser med en hovedboplass for hver av gruppene, hvor det ble flyttet med reinen gjennom årstidene. Kulturminner som boplasser, reingjerder (setervoller er ofte anlagt på gamle reingjerder), offerplasser og hellige steder finnes i området. Det var kalvmerkingsgjerder i Kvernfjellet, ved Lørdølsjøen og ved Ramsjøen.

Sametinget har ansvar for de samiske kulturminnene. Avdelingen på Snåsa har ansvar for Sør-Norge. Samiske kulturminner fra før 1917 er automatisk fredet.

Roltdalen er et svært interessant område i forhold til samiske kulturminner. De vanligste kulturminner som er registrert er knyttet til boplasser, oppbevaringssteder og samleplasser for rein. Samiske kulturminner er i mange tilfeller lett å overse i terrenget, slik at det sannsynligvis vil finnes mange uidentifiserte samiske kulturminner innenfor nasjonalparken.

De registrerte kulturminnene er resultat fra Det sør-samiske registreringsprosjektet på 1980 og 90-tall. Det ble da tatt utgangspunkt i muntlige historier tilbake til 1800-tallet. I tillegg kommer Sverre Fjellheims registreringer gjort i forbindelse med boka Samer i Rørosområdet. Det er totalt 170 registreringer i Essand reinbeitedistrikt/Saanti Sijte. Det er pr i dag 40 freda samiske kulturminner i nasjonalparken.

Nyere registreringsprosjekter i Gåebrien Sijte og i Skæhkere viser et stort potensiale for funn av samiske kulturminner, og tidsdybden strekker seg stadig bakover i tid.

Dateringer gjort i bla. Skardsfjella viser dette bla.

Det er nå igangsatt registreringsprosjekt der også Sylan og Skarvan og Roltdalen er med. Det startet så vidt i 2020 og avsluttes i 2022.

Foreslåtte tiltak

- Det bør være tettere kontakt mellom Sametinget på den ene siden og verneforvaltningen, reindbeitedistriktene og kommunene på den andre siden for å sikre at samiske kulturminner blir tilstrekkelig ivaretatt.
- Mer forskning og formidling er viktig for å sikre en bedre forvaltning.

Automatisk fredede kulturminner (ikke samiske)

Kulturminner fra før 1537 er automatisk fredet. Det er få registrerte automatisk freda kulturminner (andre enn samiske kulturminner) innenfor grensene til Skarvan og Roltdalen nasjonalpark (Sør-Trøndelagfylkeskommune 1998). Men ved Liavollen og Stormoen i Roltdalen finner man ca 2000 år gamle jernvinneanlegg. Mange typer kulturminner fra før reformasjonen har ikke synlige markører på overflaten som kan

registreres. Ut fra faglige vurderinger er det imidlertid et stort potensiale for funn i området, spesielt i tilknytning til vann og vassdrag og der vi i dag finner setervoller, samt flere jernvinneanlegg. Det er ved hjelp av laserteknologi avdekket fangstgroper ved Storvollen i Roltdalen (2020). Alle registreringer legges på kulturminnebasen Askeladden og er bla. tilgjengelig i kartbasen GisLink.

Nyere tids kulturminner

Kvernfjellet, Gruvfjellet og setervollene synliggjør på ulik måte områdets betydning for bygdene i ulike perioder fra 1500-tallet og opp til våre dager. Dette gjelder spesielt for Selbu. Kvernfjellet og Gruvfjellet med tilhørende kulturminner er områder som har spesielle kulturhistoriske kvaliteter både i regional og nasjonal sammenheng.

Kvernfjellet

Kvernfjellet i Selbu er det største kvernsteinsområdet i Norge og trolig på høyde med de største i Norden. Stein fra området er sendt over hele landet og til utlandet. I Høgfjellet og Langliknippen er det ført opp «spellmenn» i den senere tid. Bygningstyper knyttet til driften er unik både i norsk og internasjonal sammenheng. Kvernfjellet vitner om høy utnyttelse av utmarksressursene. Kvernsteinsbrytningen var en sentral vintertradisjon for selbyggene og kvernfjellet har derfor symbol- og identitetsverdi for selbyggene. Aktiviteten i kvernfjellet har satt markante spor i terrenget og kvernfjellet kan ut fra dette sies å ha en betydelig historisk kildeverdi. Området kan med sin variasjon av kulturminnetyper også ha en betydelig pedagogisk verdi i dag. Kulturminner i området er imidlertid ikke fullstendig kartlagt. Det bør imidlertid understrekes at det også utenfor sone A i nasjonalparken finnes meget interessante kulturminner knyttet til kvernsteinsdriften. Det finnes f.eks. en relativt intakt spillkabbe ved Hundryen, sør for Roltdalen.

Gruvfjellet

Gruvfjellet er et monument over kobberværksdriften under Selbo Kobberverks aktivitet i Roltdalen. Gruva var i drift, med noe avbrudd, fra 1713 til 1761. Selv om gruva ikke ble økonomisk lønnsom i sin driftsperiode, hadde den stor betydning for bygda Selbu. Gruva innebar innflytting og påvirkning utenfra samt sysselsetting og inntekter for selbyggene selv. Ut fra dette kan Gruvfjellet sies å ha stor symbol- og identitetsverdi for lokalbefolkningen.

Gruveinnslagene og tilhørende hauger av utkjørt gråberg er viktige kulturminner knyttet til driften, det samme er ruiner etter gruvebebyggelsen (geppelen). Området kan sies å ha en viss historisk kildeverdi og pedagogisk verdi i dag. Sikring av området er viktig i kulturhistorisk sammenheng. Andre gruver som befinner seg innenfor Skarvan og Roltdalen nasjonalpark er Sonvassgruvene og Kongsgruva (1747-93) i Meråker.

Bygninger og bygningsvern.

Setervollene som ligger som lysninger innover hele Roltdalen er av stor regional interesse da disse synliggjør ekstensiv utmarksbruk og driftsform knyttet til fler seterbruk i fjellområdene.

Setervollene har, som kvernfjellet, identitetsverdi for lokalbefolkningen og symbolverdi knyttet til tradisjonsbruk av området. Mange av setervollene med bygninger brukes også aktivt i forbindelse med beitebruk i dag og i forbindelse med jakt, fiske og friluftsliv.

Det er ikke dokumentert hvor langt tilbake i tid setring har pågått i Roltdalen.

Setervollene har bebyggelse med ulik alder og autentisitet. Setervollene viser på denne måten en kontinuitet i utvikling og tradisjon. Sammenhengen mellom setervollene i dalen må bevares. Alle setervollene er av betydelig kulturhistorisk interesse. Det anses som viktig at seterbebyggelsen i landskapet blir vernet og at det åpne preget på setervollene blir bevart. Dette må sikres gjennom skjøtsel og ved en restriktiv holdning til nybygging og riving på vollene. Det er naturlig å trekke fram Stormoen, Liavollen og Svenskmoen som i seg selv er av større kulturhistorisk interesse. Det kan være ønskelig at det på enkelte voller fortsatt ble drevet setring og slått på den tradisjonelle måten for å bevare kulturlandskapet og holde tradisjonen om dette i hevd

Seterbebyggelsen i Roltdalen er registrert i SEFRAK, dette gjelder bare bygninger fra før 1900. Andre bygninger har delvis ikke fått bygningsnr. og det er derfor vanskelig å finne opplysninger om disse.

Tradisjonell bruk er best i verneområder og overgang til fritidsbebyggelse er utfordrende i forhold til å bevare den kulturhistoriske verdien.

Det finnes eksempler på positiv istandsetting der den kulturhistoriske verdien blir ivaretatt, samtidig som bygningen blir tjenlig for tiltakshaver. Viktige suksesskriterier for å få dette til er interessert eier, gode støtteordninger, ideelt sett aktiv setring, tradisjonsbærende landbruk, og nøktern holdning i forhold til hyttefriluftslivet. Det er videre viktig at hele setermiljøet blir sett på under ett, og at en ivaretar kulturminner fra ulike tidsepoker.

Det er laget en byggeskikkveileder for de verneområdene Nasjonalparkstyret for Forhollhogna forvalter. Denne kan også vær relevant for Skarvan og Roltdalen nasjonalpark.

BYGG OG INSTALLASJONER

De fleste husværene som opp gjennom tidene er bygd i området er satt opp med bakgrunn i behov tilknyttet tradisjonell landbruksdrift (setring, gjeting og tilsyn), skogsdrift, reindrift eller høsting av utmarksressurser (jakt og fiske).

Hoveddelen av bygningsmassen innenfor Skarvan og Roltdalen nasjonalpark finnes i tilknytning til setervollene i Roltdalen, Selbu kommune. Selv om mange av disse benyttes aktivt i forbindelse med husdyrhold i Roltdalen, er de fleste å regne som fritidsbygninger. Det samme kan sies om bygningene i forbindelse med setergrenden ved Østre Sonvatn i Meråker kommune. Foruten disse to områdene er det kun spredte fritidsbygninger i de andre delene av nasjonalparken.

De fleste bygningene i nasjonalparken er satt opp før plan- og bygningslovens eksistens, og den langsiktige og forsiktige arealplanforvaltningen til kommunene siden slutten av 1960- tallet har gjort at det er generelt få søknader knyttet til byggevirksomhet i fjellområdene. Det finnes ingen veger innenfor nasjonalparken. Ferdsel til og fra hyttene skjer som regel til fots, og om vinteren benyttes snøscooter og ski.

Vedlikeholdsarbeid på bygninger vil ofte være begrunnet i opprusting av teknisk og funksjonell standard slik som tetting mot trekk, etterisolering, montering av nye vinduer m.m. Utgangspunktet for vedlikehold av seterhus, hytter, buer og naust må være at nødvendige arbeider skal skje i samsvar med tradisjonell byggeskikk med hensyn til form, størrelse, plassering, takform/vinkel, materialbruk og fargebruk. Reparasjoner må foretrekkes framfor hele utskiftinger der dette er mulig.

Vedlikeholdsarbeidet bør skje i samråd med fylkeskommunens kulturavdeling for bygninger av kulturhistorisk verdi. Det er aktuelt å lage en egen veileder til bruk ved vedlikeholdsarbeid. Ideelt sett bør en lage en egen byggeskikkveileder for området. Det er laget en **byggeskikkveileder** for bygninger i seterlandskap for Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder . Denne bør også kunne være retningsgivende for bygninger i Skarvan og Roltdalen nasjonalpark inntil videre.

Bestemmelsen i forskriftens § 3 punkt 1.2 bokstav a gjelder vedlikehold av bygninger innenfor samme arealgrenser og det er forbud mot ombygginger og utvidelser. Planer om slike tiltak må behandles som en dispensasjonssak (jf. forskriftens § 3 punkt 1.3). Ved vedlikehold av eksisterende bygninger kan utfordringene ligge i hvorvidt et husvære skal regnes som en fullverdig bygning, eller om forfallet har gått så langt at vedlikehold i praksis vil si å reise et nytt bygg helt fra grunnen av. I utgangspunktet vil det være naturlig å legge en helhetsvurdering til grunn, der takets tilstand tillegges betydelig vekt. Dersom bygningen har et tak i noenlunde intakt stand, bør den etter forvaltningsmyndighetens oppfatning kunne vedlikeholdes i henhold til punkt 1.2 bokstav a. I motsatt fall kan planer om restaurering av bygning på samme sted betraktes som nybygg og således behandles som en ordinær dispensasjonssak.

Verneforskriften sier at det er et generelt forbud mot nye bygninger innenfor nasjonalparken. Byggesaker må håndteres som spesifiserte dispensasjoner etter § 3 pkt 1.3. Byggesaker må i tillegg behandles etter plan- og bygningsloven. Tett dialog med kommunene er viktig for å avklare om tiltaket også krever behandling etter plan- og bygningsloven.

Eksisterende bygningsmasse innenfor nasjonalparken antas å dekke de grunnleggende behovene for landbruk, reindrift og friluftsliv. Man må likevel regne med behov for justeringer og tilpasninger i bygningsmassen over tid. Bruken endrer seg med tida og samfunnsutvikling forøvrig, bygninger tilpasses nye bruksformål eller behov for nye bygninger oppstår. utfordringen blir å holde omfanget av byggevirksomheten på et minimum samtidig som nødvendig behov blir tilfredsstillende dekket.

Som bygningseier innenfor nasjonalparken kan man med hjemmel i forskriftens § 3 punkt 1.2:

- Vedlikeholde bygninger i samsvar med tradisjonell byggeskikk. Med vedlikehold menes med jevne mellomrom behov for å foreta utskiftinger på grunn av slitasje, vær og vind og andre påførte skader. Vedlikeholdet skal ikke føre til endring i byggets størrelse eller fasade. At vedlikeholdet skal være i tradisjonell byggeskikk vil si at materialvalg, vinduer, piper, fargesetting etc. følger det som er tradisjonen for området.
- Leie ut private hytter/setre.
- Vedlikeholde eksisterende setervoller, gjerder og lignende. Det er forbud mot ombygginger, utvidelser og funksjonsendringer. Planer om slike tiltak må behandles som en dispensasjonssak.

Retningslinjer for bygg og anlegg - generelt

- Det skal legges opp til en streng dispensasjonspraksis i nasjonalparken.
- For all byggevirksomhet i verneområda skal det tas hensyn til utforming og plassering slik at man oppnår best mulig løsning i forhold til eksisterende bygningsmiljø, landskap og lokal byggeskikk, noe som bør skje i samråd med den kommunale bygningsmyndighet.
- For alle byggetiltak som innebærer nybygg (jf. spesifiserte dispensasjonsbestemmelser § 3 punkt 1.3) vil det bli stilt særskilte krav til søker om dokumentasjon av behovet for tiltaket.
- Alle søknader om nybygg/utvidelser skal behandles i nasjonalparkstyret, og nye bygninger skal om mulig lokaliseres i tilknytning til eksisterende bygningsmiljø.
- Høringer: Byggesaker som innebærer nybygg eller utvidelse skal oversendes reindriftsinteressene og Sametinget for uttalelse. Videre skal alle byggesaker som gjelder bygninger av historisk verdi eller som kan berøre automatisk freda kulturminner sendes på høring til kulturminnemyndigheten i Trøndelag fylke for uttalelse.
- Enkle byggetiltak som kan delegeres til nasjonalparkforvalteren:
  - Platting/terrasse/trapp som til sammen er mindre enn 15% av bygningens størrelse målt utvendig vegg (BYA).
  - Tak over platting/terrasse/trapp som til sammen er mindre enn 15% av bygningens størrelse målt utvendig vegg (BYA).
  - Mindre fasadeendringer som skifte av takmateriale, vindustype, type veggkledning, montering av takrenner/taknedløp, ny pipe i eksisterende pipeløp og solcelleanlegg på vegg eller tak.
  - Nye midlertidige gjerder på setervoll som er nødvendig for skjøtselen av setervollen (beite).
- Utedo mindre enn 4 kvm
- Dersom bygninger innenfor verneområdene blir ødelagt av brann eller naturskade kan det gis tillatelse til nytt bygg av samme størrelse målt utvendig vegg (BYA).
- Det vil bli satt som vilkår i byggetillatelsen at tiltakshaver må dokumentere ferdigstilling ved å legge fram minst tre gode bilder av det utførte arbeidet.

Ulovlige bygg og anlegg

Nasjonalparkstyret kan kreve ulovlig oppsatte bygg og anlegg fjernet for eiers regning. Her benyttes fastsatt prosedyre jf. naturmangfoldlovens bestemmelse.

INFRASTRUKTUR

Det er ingen tung teknisk infrastruktur i Skarvan og Roltdalen nasjonalpark så som veier, kraftledninger o.l. Infrastrukturen består av merkete turisstier og andre ferdselsårer i tilknytning til setrer og enkelte hytter. Hyttene har ikke innlagt strøm utover enkle solcelleanlegg, og det er heller ikke anlegg for vann og kloakk utover enkle løsninger for den enkelte hytte.

Det er tildels dårlig mobildekning i store deler av nasjonalparken.

MOTORFERDSEL

Hovedbestemmelsen som er nedfelt i verneforskriften er at all motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt. Stillhet og fravær av motordur og motoriserte kjøretøy er et av karaktertrekkene ved urørt natur. Motorisert ferdsel utgjør et støyforurensningsproblem, og står i motsetning til opplevelingen av naturens egne lyder. Kjøring på barmark vil også i mange tilfeller gi terrengskader, som det kan ta lang tid å lege. I Roltdalen, som har mye slitasjesvak mark, vil en være særlig restriktiv ovenfor barmarkskjøring. Det er derfor et overordnet mål å holde omfanget av motorisert ferdsel i nasjonalparker på et absolutt minimum og begrense denne til det strengt nødvendige.

Hyttene og setrene i Roltdalen ligger relativt spredt og med lang avstand fra vei og fra vinterbrøytet vei. Da en vil være restriktiv i forhold til kjøring på barmark, skal snøscooter som en hovedregel benyttes i forbindelse med nødvendig transport til bygninger i nasjonalparken. Det er et betydelig behov for transport i beitenæringen, både når det gjelder sau, storfe og reindrift. Reindriftnas bruk av snøscooter på snødekt mark er direkte hjemlet, likeså sausanking med snøscooter.

Politisk oppfordres det til næringsmessig utnyttelse av verneområdene (jf. fjellteksten). Samtidig heter det at reiselivstiltak som forutsetter bruk av motorisert transport innenfor nasjonalparker og andre verneområder bryter med den tradisjon som Norge til nå har hatt som reiselivsnasjon, og som er i strid med gjeldende nasjonalparkpolitikk. Økt satsning på reiseliv i tilknytning til Skarvan og Roltdalen nasjonalpark skal derfor ikke medføre økt motorferdsel.

Bestemmelsene i verneforskriften §3 pkt 6.2 lister opp de forhold der verneforskriften ikke er til hinder for bruk av motorisert kjøretøy i nasjonalparken:

- a) motorferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern- og oppsynsoppgaver, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten
- b) forsvarrets nødvendige lavtflyvning
- c) utkjøring av sykt/ skadd/ nødslaktet bufe og tamrein. Dyret må være lokalisert før motorkjøretøy for dette formål medbringes inn i nasjonalparken. Kjøretøy som brukes skal være skånsom mot markoverflaten og kulturminnene. Det skal gis melding til forvaltningsmyndigheten før kjøring finner sted.
- d) bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med reindrift og ved sanking av bufe

Klima- og miljødepartementet og Justits- og beredskapsdepartementet har i samarbeid utarbeidet **Retningslinjer om redningstjenestenes bruk av snøscooter i utmark og i verneområder**

Nedenfor beskrives de mest aktuelle problemstillingene som er knyttet opp mot motorferdsel innenfor nasjonalparken:

Tidsperiode for kjøring med snøscooter

Gjelder for perioder med frosset og snødekt mark. Sluttdatoen for kjøring med snøscooter om våren er vurdert ut fra hensynet til naturmiljø og reindriften, bla. tidspunktet for reinkalvinga. Sluttdatoen er satt til 2. mai. Dette gjelder også kjøring i næring, med unntak kjøring direkte hjemmet i verneforskriften (jf. verneforskriftens § 3, punkt 6.2). Dersom det ikke anses å være i nevneverdig konflikt med reindriften og naturmiljøet kan det i særlige tilfeller etter søknad gis tillatelse til transport etter den 2. mai. For transport i næring kan det med bakgrunn i en driftsplan gis flerårige tillatelser til transport utover den 2. mai. I en slik tillatelse må det settes vilkår i forhold til naturmiljøet og i forhold til reindriften. Slik transport må i det enkelte tilfelle godkjennes av reindriften.

Kjøretraséer for bruk av snøscooter

Faste traseer skal fortrinnsvis brukes ved transportene. Det skal avmerkes på kart i søknaden hvilken kjøretrasé som ønskes benyttet. Det skal lages kart over de mest brukte kjøretraseene i forvaltningsplanen og det må henvises til disse i de tillatelser som gis.

Leiekjøring med snøscooter

De spesielle forhold i nasjonalparken med lange avstander, spredte hytter/setre og med sikkerhetsmessige aspekter, kombinert med et lite dekkende opplegg for leietransport i området, tilsier at det er hensiktsmessig, innenfor motorferdselslovens rammer, å åpne for bruk av egen snøscooter til hytter/setre. Konklusjon blir derfor at det ikke kreves leiekjører, men at leiekjører anbefales brukt.

Retningslinjer for leiekjøring:

- Leiekjører skal være godkjent av den enkelte kommune.
- Godkjent leiekjører kan utføre oppdrag i henhold til verneforskriftens § 3, punkt 6.3 hvis oppdragsgiver har særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.
- Det skal gå frem av kjøreboka at leiekjører benyttes.

Kjøring med snøscooter til hytter/setre

Mange hytter/setre brukes av både eiere og leietakere. Det vil ikke være tillatt å kjøre med egen snøscooter i forbindelse med leie av utleiehytte, og leietaker henvises til utleier. Unntaket her er når leietaker disponerer bygningen over lengre tid (har vedlikehold osv.) og dokumenterer dette gjennom leiekontrakt. Enkelte private hytter leies ut sesongvis og utleieinntekter kan være av betydning for folk som bor i området. Det er rimelig å anta at ei hytte som både brukes av eier og som leies ut, brukes oftere enn de som kun brukes av eier. Behovet for ved, proviant og utstyr vil øke, og behovet for tilsyn og transport vil dermed også øke.

Der utleie er av nevneverdig økonomisk betydning for eiendommen, vil det på lik linje med annen næringsmessig bruk av områdene (for eksempel reindrift, landbruk) bli stilt

krav om utarbeidelse av driftsplan for virksomheten. Driftsplanen bør beskrive virksomhetens økonomiske betydning og omfang og danne grunnlag for den faglige vurdering av nødvendig bruk av motorisert kjøretøy for innfrakting av bagasje og utstyr.

Det har vært praktisert å gi tillatelse til inntil 5 turer for vanlig transport av bagasje, proviant, ved og utstyr til private hytter, men med muligheter for flere i spesielle tilfeller, så som transport av materialer til godkjente byggetiltak eller større restaureringsarbeid og inntransport av større mengder ved. Alle søknader skal være begrunnet med reelle behov, og behovet skal være dokumentert, hvis dette er mulig. Det bør også gis anledning til å bruke flere scootere dersom det er behov for større transporter av ved eller materialer. Dette bør da skje konsentrert på en kjøredag, eller ei helg. Ei hytte regnes som en kjøreenhet uavhengig av antall eiere.

I mange tilfeller skal motorferdselen også behandles av kommunen etter motorferdselloven. Dette krever samhandling med kommunene slik at en oppnår hensiktsmessige vedtak.

For noen voller der det er flere setre/hytter ligger det til rette for samkjøring, for eksempel

Stormoen, Svenskmoen, Evjevollen, Ballvollen. En anbefaling om samkjøring bør tas inn i tillatelser der dette faller naturlig. Dette kan bidra til å redusere antall turer som er nødvendig.

Funksjonshemmede kan gis anledning til å kjøre snøscooter på snødekt mark til egen hytte/seter. Her kreves legeerklæring. Dette kan også gjelde nære familiemedlemmer som barn, foreldre eller ektefelle.

Retningslinjer for transport med snøscooter til hytter/setrer og buer

- Det kan gis tillatelse til inntil 5 turer med snøscooter på snødekt mark til hytter og setrer i forbindelse med transport av ved og utstyr. Det kan gis flere turer til transport av materialer ved ekstraordinært vedlikehold av bygninger, og godkjente byggeprosjekt. Det kan kjøres flere turer med materialer eller ved på samme dag, og registrere dette som en kjøretur i kjøreboka.
- Ei hytte regnes som en boenhet uavhengig av antall eiere.
- Ved langsiktig utleie og/eller flere eiere av samme hytte skal transportbehovet samordnes mellom aktørene. Der det er flere eiere som bruker hytta, eller det er langsiktig leietager i tillegg til eier, kan det gis totalt inntil 8 turer til samme hytte.
- En kjøretur defineres som tur-retur P-plass til hytta/setra med en snøscooter med kjelke. Det er ikke tillatt med persontransport, men en person(er) kan sitte på lasset dersom det er plass. Tillatelse til persontransport kan kun gis til funksjonshemmet som skal til egen hytte.
- Kjøretrase skal beskrives i søknaden og tegnes inn på kart.
- Siste kjøredato er 2.mai for Skarvan og Roltdalen nasjonalpark.
- Kun eiere av hytter/setre kan få dispensasjon, unntatt i tilfeller hvor det finnes langsiktige leiekontrakter. Foreldre, barn og ektefeller kan utføre transportene i tillegg til eier. Utover dette godkjennes kun godkjente leiekjørere, innenfor rammene av gitte dispensasjoner.
- Kjørebok og dispensasjonen skal medbringes under turene, og returneres forvaltningsmyndigheten umiddelbart etter tillatelsens utløp og senest innen 1.juni samme år. Manglende innsending vil gå inn i vurderingsgrunnlaget for fremtidige søknader.
- Inntil 4-årig tillatelse kan gis i verneområdene, der behovet er dokumentert årvisst.
- Ved eventuell søknad om kjøring etter siste kjøredato om våren skal dette avklares med reinbeitedistriktet, Saanti sijte.

Disse retningslinjene skal også benyttes så langt det er hensiktsmessig ved søknad om dispensasjon for transport av funksjonshemmede til egen hytte, transport i næringsøyemed (landbruk-, turist- og utleievirksomhet) og andre transportbehov. Antall turer i den sammenheng vurderes i hvert enkelt tilfelle etter dokumentert behov i f.eks. driftsplan.

Turkjøring for funksjonshemmede eller eldre.

Det er ikke hjemmel i verneforskriften for å gi tillatelse til turkjøring for eldre eller funksjonshemmede, men her har det etter klagesak blitt etablert en praksis med at det kan gis tillatelse til fellesturer. Schulzhytta har vist seg å være et ønsket mål for slike turer og det er søkt om turer både fra Stordalen i Meråker, Ås i Tydal og Øverbygda i Selbu. En ser at omfanget kan bli stort og gå på bekostning av hensynet til viktige verneverdier i nasjonalparken. En ser derfor behov for å sette visse rammer for slik turkjøring.

Det kan etter søknad gis dispensasjon for turkjøring av eldre eller funksjonshemmede innenfor disse rammer:

- Turarrangør skal være en frivillig organisasjon eller lag.
- Det kan tillates maksimalt 25 snøscootere pr. tur.
- Turen skal gå langs den faste traseen fra Øverbygda i Selbu: Synnåsen/Bårdsgårdsdalen over Vorfelet - Buvora - Rimsjøen og til Schulzhytta og retur samme veg.
- Det kan gis kun en dispensasjon pr. år.

Beitelagenes kjøring, inkl. sausanking

Beitelagenes behov for kjøring skal beskrives i en driftsplan. Se kriterier for driftsplan under kapittelet om landbruk. I driftsplanen skal det kun beskrives behov knyttet til den årlige driften og vanlig vedlikehold av beitelagenes anlegg. Behov ut over dette vil ikke komme inn under den generelle dispensasjonen som beitelagene kan få med bakgrunn i driftsplanen. For ekstraordinære behov som f.eks. restaurering av tilsynshytter o.l., og motorferdsel knyttet til dette, må det søkes om dispensasjon fra verneforskriften til forvaltningsmyndigheten på ordinært vis. Dette gjelder også hvis det er behov for kjøring etter sluttdatoen som er satt til 2. mai.

De siste sauer sankes ofte inn med snøscooter. På disse turer er det ofte med personer som

ikke er medlemmer av beitelaget. Beitelagene plikter å skrive ut identifikasjonspapirer på

personell som er behjelpelig under sanking av bufe. Kopi sendes forvaltningsmyndigheten og det stedlige naturoppsynet.

Fjellstyrets behov for motorferdsel

Fjellstyrene har hjemmel til å kjøre i nasjonalparken i forbindelse med oppsynsoppgaver.

Eventuell transport til fjellstyrenes bygninger i nasjonalparken krever imidlertid tillatelse etter

søknad. Denne transporten kan koordineres med oppsynsturer, men det er ryddigst om fjellstyret har en egen tillatelse for sin transport til bygninger. Behovet knytter seg til transport

av materialer til vedlikehold, utstyr, propan m.m.

Uttransport av felt storvilt

Etter søknad kan det tillates å frakte ut felt storvilt fra nasjonalparken med beltegående elgtrekk. Verneforskriften for Skarvan og Roltdalen tillater kun bruk av beltegående elgtrekk. Forvaltningsplanen kan ikke gi retningslinjer som går ut over rammen som verneforskriften gir, slik at 4/6 hjuls ATV ikke vil bli tillatt.

Hensikten med bestemmelsen om bruk av elgtrekk er å sikre skånsom transport som ikke

gir kjøreskader i terrenget. Annen type kjøredning kan godkjennes under forutsetning av like skånsom transport som elgtrekk. En eventuell søknad må da vurderes etter naturmangfoldlovens §48.

Kjøring i reindrifta

Bruk av snøscooter i reindrifta er direkte hjemlet i forskriften, men det må søkes om barmarkskjøring. Søknaden må være forankret i en godkjent distriktsplan.

Reinbeitedistriktet bør revidere dagens distriktsplan for å beskrive deres behov for barmarkskjøring innenfor nasjonalparken. Med bakgrunn i «godkjent» driftsplan vil det fra forvaltningsmyndighetens side kunne gis en flerårig generell dispensasjon i henhold til det behovet som er skissert i distriktsplanen. Reinbeitedistriktet plikter å skrive ut identifikasjonspapirer på innleid personell (drenger) som er behjelpelig under samling og gjeting av rein. Kopi sendes forvaltningsmyndigheten og det stedlige naturoppsynet.

AS Meraker Brug sitt behov for motorferdsel

AS Meraker Brug har utarbeidet driftsplan som beskriver deres aktivitet og behov for dispensasjoner innenfor nasjonalparken. Med bakgrunn i denne driftsplanen godkjent av nasjonalparkstyret vil det fra forvaltningsmyndighetens side kunne gis en flerårig generell dispensasjon i henhold til det behovet som er skissert i driftsplanen. De benytter motorisert transport av bagasje, utstyr og personell i forbindelse med utleie, vedlikehold og arbeider på deres hytter og bygninger samt i forbindelse med oppsyn/tilsyn med deres eiendom innenfor nasjonalparken. Transporten blir i hovedsak utført på vinterføre med snøscooter.

I forbindelse med utleie av hyttene om vinteren er det transportbehov av bagasje og utstyr. Utenom ved, propan etc. må leietaker medbringe alt annet utstyr.

Korttidsleietakere (helg, uke etc.) til AS Meraker Brug sine hytter innenfor nasjonalparken må benytte seg av leiekjøring for å få fraktet utstyr og proviant til hyttene. Denne leiekjøringen utføres av AS Meraker Brug. Vintertransporttrasé til to av AS Meraker Brug andre hytter som ligger like utenfor nasjonalparkgrensene går innenfor nasjonalparken. Dette er to hytter som ligger ved Finnkoisjøen. Denne traséen bør kun benyttes hvis kjøringen er koordinert med oppdrag til hyttene som ligger innenfor nasjonalparken.

AS Meraker Brug har årlige behov for barmarkskjøring inn til Klepptjønnhytta og Bjønnlitjønnhytta. Barmarksferdselen er begrenset til ett minimum av hensyn til områdets kvaliteter, tidsbruk og driftsøkonomi. I forbindelse med AS Meraker Brug sin utleievirksomhet tilknyttet Bjønnlhytta og Klepptjønnhytta kan det søkes om inntil 2 turer med helikopter inn til hver av hyttene. Bruken av luftfartøy bør koordineres med reindriftens behov, hvis mulig. Transport vinterstid utføres hovedsakelig med snøscooter. Motorferdsel på barmark til hytter uten veg/traktorveg er ikke tillatt etter motorferdselloven, og kommunen har derfor sagt nei til dette. Transportbehov til hyttene som ikke kan dekkes ved transport med snøscooter må derfor løses med helikopter.

Turistforeningenes behov for motorferdsel

Turistforeningene, Trondhjems turistforening (TT) og Nord-Trøndelag turistforening (NTT), er avhengig av transport til innkjøring av mat, gass, ved, og i noen tilfeller betjening til hytta. I retur er det behov for å frakte en del søppel, retur av gassflasker og i noen tilfeller betjening. Det er også behov for å frakte utstyr og personell til og fra hytta i forbindelse med tilsyn, vedlikehold og klargjøring for betjent sesong. Det er vanligvis mulig å kombinere dette med transport av forsyninger.

Det har i mange år vært praksis å ta ut ved inne i Roltdalen. Dette er en praksis TT mener er ønskelig. Det er imidlertid avhengig av ildsjeler. I perioder vil det derfor være behov for å forsyne hytta med ved fra bygda. Turistforeningene bør utarbeide en kortfattet driftsplan som beskriver deres behov for motorisert ferdsel og som vil danne et faglig grunnlag for behandlingen av dispensasjoner.

Kjøring i forbindelse med måking av snø fra tak

Flere angir snømåking av tak og tilsyn bygninger som egne transportformål. Det er ofte store snømengder i området slik at å måke snø av tak ofte er nødvendig. Som oftest kan dette koordineres med annen transport, men noen har seterbuer i området som kun brukes som tilsynsbuer i beitebruk i barmarksperioden, da de ikke er egnet til vinterbruk. For slike buer kan det enkelte år være behov for å måke snø av taket, for at det ikke skal bryte sammen. Vi må være oppmerksom på noen slike særtilfeller og kunne gi tillatelse hjemlet etter §48 i naturmangfoldloven, (unntaksbestemmelsen) til transport for snømåking.

TILLEGGSOPPLYSNINGER

Bruk av droner

Bruk av droner var ikke et tema da verneforskriften for Skarvan og Roltdalen nasjonalpark ble laget i 2004. Miljødirektoratet har stadfestet at bruk av droner skal sidestilles med modellfly. Bruk av modellfly er jf. verneforskriftens §3 pkt 7.3 forbudt i nasjonalparken.

Droner kan være et viktig hjelpemiddel i forbindelse med beitedyrnæring og i reindrift, og kan redusere bruken av motoriserte kjøretøy ved tilsyn og gjeting. Det vil kunne gis flerårig dispensasjon til bruk av droner med hjemmel i naturmangfoldlovens §48 til beitenæring og reindrift der dette er nærmere beskrevet i driftsplan/distriktsplan.

Bruk av droner kan også være nyttig i forskningssammenheng og i forbindelse med informasjonsarbeid.

Størrelsen på drone i denne sammenheng er flygende farkost som ikke kan frakte folk. Luftfartsverket krever sertifikat for droner over 250g.

Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan har tidligere vedtatt retningslinjer for behandling av kurante søknader om bruk av drone, og som kan delegeres til nasjonalparkforvalteren.

Retningslinjer for søknader om bruk av drone:

Alle dispensasjoner må behandles etter §48 i naturmangfoldloven og innfri kravene i forhold til verneformål og verneverdier eller sikkerhetsmessige hensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser.

Kriterier for å kunne gi dispensasjon i Skarvan og Roltdalen nasjonalpark:

- a. Bruk av droner må dersom det er mulig utøves utenom hekke- og yngletid, dvs. utenom perioden 15.mars - 15.juli. Andre perioder vurderes konkret i forhold til om det gir forstyrrelser av dyrelivet.
- b. Formålet med flygningen må dekke en eller flere av disse punktene:
  - i. Være av en viss allmenn interesse i informasjonssammenheng
  - ii. Nødvendig i forskningsøyemed
  - iii. Nødvendig i forbindelse med utøvelse av samisk reindrift eller annen beitenæring.
- c. Geografisk område skal avgrenses på kart, og sårbare områder skal unngås.
- d. Det kan ikke gis tillatelser av generell karakter. Tidspunkt og sted skal angis og begrenses i størst mulig grad.
- e. Søker er forpliktet til å innhente nødvendige tillatelser fra grunneier og følge luftfartstilsynets regler for bruk av droner.
- f. Ved publisering av film og bilder skal det gå klart fram at det er gitt tillatelse fra nasjonalparkstyret.

FORVALTNING

SKARVAN OG ROLTDALEN (VV00002272)

INNLEDNING

Skarvan og Roltdalen nasjonalpark skal forvaltes av Nasjonalparkstyre for Skarvan og Roltdalen og Sylan i tråd med verneforskriften. Verneforskriften er gjeldende lovverk for verneområdet og regulerer hva som er tillatt, hva som er forbudt, og hva som kan tillates etter dispensasjon. Søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene sendes forvaltningsmyndigheten. For full oversikt over forbud, generelle unntak og eventuelle unntak etter søknad, se verneforskriften.

Nasjonalparkstyrets drift og tiltaksmidler tildeles etter årlig søknad fra Miljødirektoratet, og fordeles hvert år av styret til prioriterte oppdrag. Nasjonalparkstyret skal ivareta verneområdene og tilse at sårbare verneverdier blir ivaretatt samtidig som naturgrunnet ivaretas for utøvelse av samisk reindrift og det enkle friluftslivet.

Nasjonalparkstyret har ansvar for å ivareta verneverdiene i Skarvan og Roltdalen nasjonalpark og sette i gang tiltak dersom verneverdiene trues. Nasjonalparken skal forvaltes etter verneforskriftens bestemmelser i samsvar med verneformålet:

§ 2. Formål

Formålet med nasjonalparken er å ta vare på et i det vesentligste urørt fjell- og skogområde typisk for regionen. Det biologiske mangfoldet med økosystemer, arter og bestander skal sikres. Det er også et formål å verne om kulturminner og sammenhengen mellom disse, særlig de kulturminnene som er knyttet til kvernsteinsdrifta.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

TILTAKSPLAN

ID_TILV AK	PR I	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsm ål	Dato innlag t	Dato ferdig	Inter nt opp h av
ID_TILV V00002 272_00 000000 1	1	Tilrettelegging av innfallsport Vekta med sti inn til Høystakken	Tilretteleggi ng og informasjon	Ikke valgt	07.02. 2022		Besøk sstrat gi
ID_TILV V00002 272_00 000000 2	2	Tilrettelegging av innfallsport Sildra med sti til Storskarven	Tilretteleggi ng og informasjon	Ikke valgt	07.02. 2022		Besøk sstrat egi
ID_TILV V00002 272_00 000000 3	3	Utarbeide kart over traseer for motorferdsel på snødekt mark	Annet	Ikke valgt	08.03. 2022		
ID_TILV V00002 272_00 000000 4	4	Skjøtsel jf skjøtselplaner på Svenskmoen og Stormoen	Slått	Ikke valgt	08.02. 2022		
ID_TILV V00002 272_00 000000 5	5	Skjøtsel på prioriterte setervoller, Røsetvollen, Øver stubbvollen mfl	Slått	Ikke valgt	08.02. 2022		
ID_TILV V00002 272_00 000000 6	6	Skjøtsel på Stubbslått (slåtteng)	Slått	Ikke valgt	08.02. 2022		

ID_TILTAK	PR I	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsmål	Dato innlagt	Dato ferdig	Internt opphav
ID_TILV V00002 272_00 000000 7	7	Opparbeiding innfallspor- ter Hoemskjølen	Tilretteleg- ging og informasjon	Ikke valgt	08.02. 2022		Besøk sstrat egi
ID_TILV V00002 272_00 000000 8	8	Opparbeiding informasjonspun- kt Mebond i Selbu	Tilretteleg- ging og informasjon	Ikke valgt	08.02. 2022		Besøk sstrat egi
ID_TILV V00002 272_00 000000 9	9	Informasjon stiltak skoler og barnehager	Tilretteleg- ging og informasjon	Ikke valgt	08.02. 2022		Besøk strate gi
ID_TILV V00002 272_00 000001 0	10	Oppfølging av utvikling av besøkstall - besøkstellere	Kartlegging	Ikke valgt	08.02. 2022		Besøk sstrat egi
ID_TILV V00002 272_00 000001 1	11	Basiskartlegging naturtyper	Kartlegging	Ikke valgt	08.02. 2022		Forval tnings plan
ID_TILV V00002 272_00 000001 2	12	Kartlegging samiske kulturminner	Kartlegging	Ikke valgt	08.02. 2022		Forval tnings plan

ID_TILT AK	PR I	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsm ål	Dato innlag t	Dato ferdig	Inter nt opp h av
ID_TILV V00002 272_00 000001 3	13	Oppdatere status for bygninger og anlegg i nasjonalparken	Kartlegging	Ikke valgt	08.02. 2022		Forval tnings plan

SKJØTSELSPLAN

Plan skal utarbeides eller er under arbeid

BESØKSFORVALTNING

Plan utarbeidet og ligger som vedlegg

FORVALTNINGSUTFORDRINGER

Utfordringene for forvaltningen av Skarvan og Roltdalen nasjonalpark er å hindre tap av biologisk mangfold, naturtyper og kulturverdier. I tillegg skal naturgrunnet ivaretas slik at det kan utøves samisk reindrift. De viktigste truslene kan deles i fire kategorier:

Klimaendringer

Økt gjengroing

Slitasje på vegetasjon og forstyrrelse av dyreliv som følge av menneskelig aktivitet og ferdsel.

Tekniske inngrep i nasjonalparken og utenforliggende tiltak som kan påvirke verneverdiene.

NATURMANGFOLDLOVEN

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven kapittel II kommer til anvendelse ved utøvelse av offentlig myndighet, og må vurderes når det treffes vedtak etter verneforskrifter. De miljørettslige prinsippene er kunnskapsgrunnlaget (§8), føre-var-prinsippet (§9), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver (§11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). Prinsippene er ikke selvstendige vedtakshjemler, men skal legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold etter andre bestemmelser. Dette innebærer at prinsippene skal være en del av vurderingen både ved vedtak med hjemmel i spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i verneforskrifter og ved vedtak etter naturmangfoldloven § 48. Naturmangfoldloven § 7 angir at det skal fremgå av vedtaket hvordan prinsippene er vurdert.

Mer informasjon: **Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter kapittel 5.2**

Klima- og miljødepartementets veileder om naturmangfoldloven kapittel II

Da naturmangfoldloven av 19. juni 2009 ble vedtatt med ikrafttredelse 1. juli 2009, ble naturvernloven opphevet. Selv om naturvernloven ble opphevet, gjelder verneforskrifter vedtatt i medhold av naturvernloven inntil Kongen bestemmer noe annet, jf. naturmangfoldloven § 77.

VERNEFORSKRIFT URL

<https://lovdata.no/forskrift/2004-02-20-390>

SENTRALE FØRINGER

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 gjelder istedenfor den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften (jf. overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77).

Naturmangfoldloven § 48 gir forvaltningsmyndigheten hjemmel til å gi dispensasjon fra verneforskriften i tre alternative tilfeller; dersom det ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, dersom sikkerhetsmessige hensyn gjør det nødvendig, eller dersom hensynet til vesentlige samfunnsmessige hensyn gjør det nødvendig. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees, eller spesielle /særskilte tilfeller som ikke ble vurdert, på vernetidspunktet. Første alternativ dekker tilfeller hvor verneformål og verneverdier tåler enkeltstående avvik fra vernebestemmelsene, og er i utgangspunktet ment for bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Dispensasjonsbestemmelsen i § 48 er en kan-regel, det vil si at selv om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, så er det ingen som har krav på dispensasjon. Det er nødvendig med en bredere vurdering av om det bør gis dispensasjon. **Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter kapittel 7**

Naturmangfoldloven § 47 gir generelle regler om forvaltningsmyndighetens adgang til å foreta skjøtsel i verneområder. Bestemmelsen gir forvaltningsmyndigheten adgang til å utøve en viss fysisk rådighet uten grunneiers samtykke. Bestemmelsen gir også adgang til i skjøtselføremålet å treffe tiltak som vernebestemmelsene ellers forbyr eller regulerer. Verneforskriftens unntak for skjøtselstiltak gjelder bare for skjøtsel som forvaltningsmyndigheten står for og som gjelder verneområdet. Bestemmelsen i § 47 gir ikke adgang til å pålegge grunneieren en viss bruk av området. Med hjemmel i § 47 kan det foretas tiltak for å opprettholde eller oppnå natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Skjøtselstiltak som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring i naturtilstanden på vernetidspunktet kan ikke skje med hjemmel i § 47. Adgangen til skjøtselstiltak gir også rett til nødvendig motorferdsel innenfor hele verneområdet uten grunneiers samtykke. Dersom det er nødvendig å passere eiendom utenfor verneområdet for å komme fram, gir naturmangfoldloven § 72 adgang til det. Berører skjøtselstiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet skal eieren eller rettighetshaveren så vidt mulig varsles på forhånd. Økonomiske fordeler ved gjennomføringen av skjøtselstiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren. Tiltak som ikke kan foretas med hjemmel i naturmangfoldloven § 47 krever avtale med grunneier.

FORVALTNINGSMYNDIGHETENS RETNINGSLINJER

Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Bygning. Gjenoppføring etter brann eller naturskade.	§3 pkt 1.3a)	Bygningens størrelse og funksjon skal ikke endres. Bygninger som før brann ikke var hytte/fritidsbolig , kan ikke gjenoppbygges som det. Plassering av bygningen og teknisk utførelse kan endres dersom dette er er forsvarlig ut fra verneverdiene. Gjelder det gjeterbuer skal saken oversendes reindriftsforvaltningen eller landbruksforvaltningen til uttalelse. Det vises i tillegg til de generelle retningslinjer under kapittelet om "Bygninger og installasjoner".
Skilting og merking /etablering av nye stier	§3 pkt 1.3 b) og pkt 5.5	All merking og skilting skal være i tråd med merkehåndboka (se link under kapittelet om "Friluftsliv"). Ved søknad om nye stier skal beitelag og reindriftsinteressene høres. Tiltak i regi av turistforeningene bør være beskrevet i en driftsplan. Forvaltningsmyndigheten kan av hensyn til naturmiljøet eller kulturminner legge om eller legge ned løyper og stier (jf § 3 pkt 5.5)
Bygging av hytter/buer for tilsyn/gjeting	§3 pkt 1.3 c)	Oppføring skal skje i regi av beitelag eller reinbeitedistrikt. Det skal foreligge uttalelse fra landbruks-/reindriftsmyndigheten på at tiltaket er nødvendig i forbindelse med utøvelse av landbruksnæring/reindrift. Det skal ikke oppføres nye bygninger i sone A. De generelle retningslinjene under kapittelet om Bygninger og installasjoner skal følges. Nye hytter begrenses til 25km ² BYA målt utvendig vegg. Bygget skal ikke senere utvides og det kan ikke søkes om bruksendring.

Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Nye gjerder, sanketrøer og andre anlegg	§ 3, pkt. 1.3 d)	<p>Dette gjelder anlegg knyttet til reindrift eller bufehold. Tillatelse kan ikke gis i sone A. Søknad må skje i regi av beitelag/ reinbeitedistrikt og må være forankret i godkjent driftsplan/distriktsplan. Det må foreligge uttalelse fra landbruks- /reindriftsmyndigheten på at tiltaket er nødvendig for utøvelsen av næringen. Når det gjelder husdyrbeiting er det ønskelig at ny teknologi som "no-fence" tas i bruk , slik at behovet for gjerder blir mindre. Midlertidige anlegg skal tas ned i de perioder av året behovet ikke er tilstede.</p>
Ombygging og mindre tilbygg til bygningene	§ 3, pkt. 1.3 e)	<p>Gjelder alle bygninger i nasjonalparken. Det kan ikke gis dispensasjon innenfor sone A. De generelle retningslinjene under kapittelet om "Bygninger og installasjoner" skal følges. Bruksendring fra uthus til fritidshus tillates ikke. Ombygging/påbygg med formål fritidsbruk vil normalt ikke tillates. For ombygging/påbygg med bakgrunn i behov innenfor landbruk eller reindrift skal det foreligge uttalelse fra landbruks-/reindriftsmyndigheten på at tiltaket er nødvendig i forbindelse med utøvelse av næringen. Tiltak i regi av turistforeningene bør være beskrevet i en driftsplan.</p>
Bygging av bruer og legging av klopper	§ 3, pkt f)	<p>Forvaltningsmyndigheten kan sette vilkår knyttet til plassering og utforming (materialvalg). Det kan ikke gis tillatelse i sone A. Søknader om nye bruer og klopper til landbruksdrift/reindrift skal skje i regi av beitelag/reinbeitedistrikt og være forankret i godkjent driftsplan/distriktsplan. Det skal foreligge uttalelse fra landbruks-/reindriftsmyndigheten på at tiltaket er nødvendig i forbindelse med utøvelse av næringen. Tiltak i regi av turistforeningene bør være beskrevet i en driftsplan.</p>

Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Sikringstiltak gamle gruver og kvernsteinsbrudd	§3 pkt 1.3 g)	Gjelder både sikringstiltak og tiltak for å hindre avrenning. Det kan ikke gis tillatelse i sone A.
Hogst av ved mv.	§ 3, pkt e, f og g	Detaljerte retningslinjene for hogst og rapportering av hogst finnes i kapittelet om "Landbruk". Disse retningslinjene skal følges. Ansvarlig for blinking i statsalmenningene er Statskog SF og Roltdal Allmenning (i Selbu).
Kulturminner; istandsettning, restaurering og skjøtsel	§3 pkt 4.2	Tiltak skal skje i samarbeid med kulturminnemyndighetene. Det vil si Sametinget for samiske kulturminner og Trøndelag fylkeskommune for øvrige kulturminner.
Organisert ferdsel	§ 5.2	Avventer varslet forskriftsendring. Dagens bestemmelse åpner for at turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger ikke trenger å søke. Her settes en maks størrelse på gruppen til 30 personer. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse. Trimposter (digitale og fysiske) defineres som organisert ferdsel og krever godkjenning av forvaltningsmyndigheten.
Sykling og organisert bruk av hest	§ 3 pkt 5.4	Sykling: Avventer forskriftsendring når det gjelder sykling. Det er idag ingen stier eller traseer som er godkjent for sykling i nasjonalparken. Organisert bruk av hest: Det er idag ingen godkjente traseer for rideturer. Organiserte rideturer krever derfor dispensasjon med godkjenning av ridetrase i hvert enkelt tilfelle.

Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Øvingskjøring i forbindelse med militærpolitirednings- og oppsynstjeneste	§ 3 pkt 6.3 a)	Forsvarets ordinære øvingsvirksomhet er ikke å betrakte som «militær operativ virksomhet». All øvingskjøring skal primært foregå utenfor nasjonalparkens grenser. Men det vil imidlertid være mulig å få dispensasjon for koordinerte og gode øvelsesopplegg, spesielt med tanke på redningstjenesten. Klima- og miljødepartementet har i samarbeid med Justisdepartementet utarbeidet praktiske retningslinjer for redningstjenestens bruk av snøscooter i utmark og verneområder, datert 15.05.2020.
Motorferdsel på snødekt mark til hytter mv.	§ 3 pkt 6.3. b)	Gjelder transport av ved og utstyr til hytter o.l., materialer til byggeprosjekter, landbruksdrift og drift av turisthytter. Det vises her til detaljerte retningslinjer i kapittelet om "Motorferdsel". Disse skal følges. Søknader i forbindelse med landbruksdrift skal skje i regi av beitelag og være forankret i godkjent driftsplan. Det stilles også krav om driftsplan i forbindelse med søknader knyttet til turistforeningsdrift og virksomheter med omfattende utleievirksomhet, f.eks. AS Meraker Brug.
Motorferdsel på barmark til hytter.	§ 3 pkt 6.3. c)	Gjelder bruk av barmarkskjøretøy til Schulzhytta, Bjønnlihytta og Klepptjønnhytta. Det er åpnet for transport på barmark for nødvendig transport som ikke kan gjennomføres på snøføre pga. godsets karakter. Kjøretøyet skal være skånsomt mot markoverflaten. Motorferdsel på barmark til hytter uten veg/traktorveg er ikke tillatt etter motorferdselloven, og det er derfor lite aktuelt å bruke denne hjemmelen. Det er ikke mulig å gi slik tillatelse i sone A.

Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Motorferd dsel på barmark til setre	§ 3 pkt 6.3. d)	Gjelder bruk av barmarkskjøretøy til setre i forbindelse med beitedrift. Det er åpnet for å gi tillatelse til transport på barmark for nødvendig transport som ikke kan gjennomføres på snøføre pga. godsets karakter. Dette gjelder ikke i sone A. Kjøretøyet skal være skånsomt mot markoverflaten. Søknader om bruk av barmarkskjøretøy i forbindelse med landbruksvirksomhet skal være i regi av beitelag/sankelag og barmarkskjøring skal være forankret i godkjent driftsplan. Behov for transport kan oppstå i forbindelse med akutte forhold som f.eks. å frakte ut en kalv hvis ei kvige skulle kalve tidligere enn beregnet. Det kan også være varegodsets karakter (utstyr i forbindelse med gjeting/sanking av bufe). Det er mulig å gjennomføre slike transporter på en relativt skånsom måte gjennom eksempelvis å benytte beltegående elgtrekk/breddekket 6-hjulet terreng-motorsykkkel langs en trase hvor man unngår kjøresvak mark.
Luftfart øy i reindrift og beitedyr leting	§ 3 pkt 6.3 e)	Dette gjelder tilfeller der det er behov for landing eller lavtflyving under 300 m. Søknader om bruk av luftfartøy skal være i regi av reinbeitedistrikt eller beitelag/sankelag. Behovet for bruk av luftfartøy skal være beskrevet i distriktsplan/driftsplan. Beitelag og reinbeitedistrikt skal varsles før flyging med helikopter/luftfartøy.
Motorferd dsel på barmark i reindrift snæring en	§ 3 pkt 6.3 f)	Distriktsplan vil være grunnlag for å gi flerårig tillatelse til bruk av barmarkskjøretøy i reindriften. Kriterier som må være oppfylt i driftsplanen for å kunne gi slik tillatelse er satt opp i kapittelet om "Reindrift".

Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Motorferd dsel snødekt mark. Vinterm erka ruter	§ 3 pkt 6.3 g)	Dette gjelder bruk av snøscooter ved vedlikehold av vintermerkete ruter for turistforeningene. Permanente vinterstakete ruter krever vedlikehold og tilsyn slik at de fungerer etter hensikten. Eventuell dispensasjon til dette formål må begrenses til et absolutt minimum og manuelt tilsyn må vurderes.
Motorferd - funksjon shemme de	§ 3 pkt 6.3 h)	Funksjonshemmede kan gis anledning til å kjøre snøscooter på snødekt mark til egen hytte/seter. Her kreves legerklæring. Det kan også gjelde funksjonshemmet i nær familie med eier som barn, foreldre eller ektefelle.
Motor på båt	§ 3 pkt 6.3 i)	Gjelder bruk av motor på båt på Ramsjøen og Østre Sonvatn i forbindelse med transport av utstyr, materialer o.l. Det kan være aktuelt å sette vilkår knyttet til motorstørrelse, og når og hvor det kan kjøres, særlig av hensyn til hekkende fugl. Samordnes med kommunens behandling etter motorferdselloven.
Utkjøring av felt storvilt	§ 3 pkt 6.3 j)	Det er åpnet for å gi tillatelse til bruk av elgtrekk. Hensikten med bestemmelsen om bruk av elgtrekk er å sikre skånsom transport som ikke gir kjøreskader i terrenget. Annen type kjøredøning kan godkjennes under forutsetning av like skånsom transport som elgtrekk. En eventuell søknad må da vurderes etter naturmangfoldlovens §48.
Motorferd ved sikring av gruver	§ 3 pkt 6.3 j)	Gjelder transport av bygningsmaterialer og utstyr ved sikringstiltak og tiltak for å hindre forurensende avrenning fra nedlagte gruver. Valg av trase og type kjøretøy skal ivareta mest mulig skånsom transport i forhold til naturmiljøet. Det vil ikke bli gitt tillatelse for bruk av tradisjonell landbrukstraktor.
Oppkjøring av skiløype r	§ 3 pkt 6.3 k)	Gjelder oppkjøring av skiløype med snøscooter fra Vekta til Kvern fjellvatna, samt videre til Schulzhytta og Hersjøhytta i påsken. Det kan gis flerårig tillatelser med krav om kjørebok hvor dato og navn på kjører føres opp.

Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Eldre tur er med snøscooter	§3 pkt 6. og Naturmangfoldloven §48	Forskriften åpner ikke for turkjøring av eldre eller funksjonshemmet. Det er etablert en praksis for å kunne gi tillatelse med hjemmel i NML §48. Se nærmere retningslinjer for dette i kapittelet om "motorferdse"l.
Bruk av droner	§3 pkt 7.3	Bruk av droner er sidestilt med motordrevet modellfly og er forbudt i nasjonalparken. Det kan gis tillatelse med hjemmel i NML §48. Dette gjelder særlig i beitedyrnæring og reindrift. Se retningslinjer beskrevet i kapittel om "støy"

TILGRESENDE VERNEOMRÅDER

Skarvan og Roltdalen nasjonalpark grenser til Stråsjøen-Prestøyan naturreservat. Innfallsporten Vekta i Selbu kommune ligger like vest for naturreservatet og er felles innfallsport for nasjonalparken og naturreservatet. Sti og snøscootertrase fra Vekta går langs og delvis innenfor naturreservatet på nordsiden før de kommer inn i nasjonalparken. De to områdene forvaltes av samme nasjonalparkstyre og retningslinjer gitt i nasjonalparken brukes som rettesnor også for saker i naturreservatet der det er tjenlig.

Besøksstrategien for Skarvan og Roltdalen nasjonalpark omfatter også Stråsjøen-Prestøyan naturreservat og verneområdene sørøst for nasjonalparken som er Sylan landskapsvernområde, Sankkjølen naturreservat og Rangeldalen naturreservat.

TILLEGGSPPLYSNINGER

VEDLEGG

SKARVAN OG ROLTDALEN (VV00002272)

FILVEDLEGG

Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav
25.01.2022	Røddlistede arter pr 25.01.2022	Artsobservasjoner. no	
26.01.2022	Besøkstrategi		Nasjonal parkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan

---

KARTVEDLEGG

Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav
07.02.2022	Vernekart Skarvan og Roltdalen nasjonalpark		
